Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети,
Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАҒАН • 24 июнь 1973 йил, якшанба ◆ № 147 (15.621). ◆ Баҳоси 2 тийин.

МУСТАҲКАМ ТИНЧЛИК БЎЛСИН

Биз КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневнинг АҚШга расмий визитини диққат билан кузатиб турибмиз. Музокораларнинг бориши ҳар биримизни қувонтирмоқда. Биз партия Марказий Комитетининг ва шахсан Леонид Ильич Брежневнинг мустаҳкам тинчликни таъминлаш мақсадида АҚШ билан дўстона алоқаларни ривожлантириш ва мустаҳкамлашга доир фаолиятини батамом маъқуллаймиз.

Биз партиямизнинг дона сиёсатига жавобан меҳнатимизни аямаймиз. Бизнинг озуқа тайёрловчи бригадамиз гектаридан 52,5 центнер дон олиб, арпа ўрим-йиғимини районда биринчи бўлиб тугаллади. Беш йилликнинг учинчи, ҳал қилувчи йили топшириғини муваффақиятли бажариш учун қўлимиздан келган ҳамма ишни қиламиз.

К. ОМОНОВ,
Хўжаобод районидаги «Россия» колхозининг озуқа тайёрловчи бригадаси бошлиғи.

МУНОСИБ ҲИССА

Миллион-миллион совет кишилари сингари колхозимиз меҳнатчилари ҳам Леонид Ильич Брежневнинг Америка Қўшма Штатларига қилган чинакам тарихий визитини зўр қизиқиш билан кузатиб турибдилар. КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг бу сафари, унинг Президент Ричард Никсон билан учрашувлари тинчлик ишига, бутун ер юзидаги халқларнинг бахт-саодати учун хизмат қилади, деган умиддамиз.

Ҳозир хўжалигимиз далаларида гектаридан 40 центнердан ҳосил кўтариш учун кураш қизиб кетди. Ленин партияси XXIV съезди эълон қилган Тинчлик программаси изчиллик билан амалга оширилаётганлиги ҳақидаги хушхабарлар бизда эртаги кун учун умид бахш этмоқда, ғайратимизга ғайрат қўшмоқда.

Абдулла РАҲМОНОВ,
Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Фарғона область, Охунбобоев районидаги Фрунзе номли колхоз раиси.

Л. И. БРЕЖНЕВНИНГ АҚШГА ВИЗИТИ

СОВЕТ—АМЕРИКА БИТИМИ ИМЗОЛАНДИ

ВАШИНГТОН, 22 июнь. **(ТАСС махсус мухбирлари).** Бугун Оқ уйда Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Америка Қўшма Штатлари ўртасида ядро урушининг олдини олиш тўғрисида тузилган битимни тантанали вазиятда имзолаш маросими бўлди.

Оқ уйда йиғилганлар КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев билан АҚШ Президенти Р. Никсонни давомли қарсаклар билан кутиб олишди.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Америка Қўшма Штатлари ўртасида ядро урушининг олдини олиш тўғрисида тузилган битимни Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи номидан КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, Қўшма Штатлар номидан АҚШ Президенти Ричард М. Никсон имзоладилар.

Битим имзолангач, Л. И. Брежнев йиғилиш аҳлига қараб бундай деди:

Муҳтарам хонимлар ва жаноблар, тарихий бир маросим, деб дарҳақиқат тўғри айтилаётган шу тантанали маросимнинг барча қатнашчиларига самимий миннатдорчилик билдиришга рухсат этгайсиз.

Сизнинг қизғин қарсакларингиз ва ушбу битим имзоланаётган пайтдаги вазият Совет—Америка муносабатларида 1972 йилнинг майида Москвада бошланган ва 1973 йилнинг июнида бу ерда, Вашингтонда давом эттирилган бурилишни кўпчилик қўллаб-қувватлаяпти, деб айтиш учун тўла асос бўла олади.

Халқларимиз фаровонлиги учун, бутун инсоният фаровонлигини кўзлаб бошланган катта ишни давом қилдирмоқ ва мустаҳкамламоқ учун Президент Р. Никсон билан мулоқатларни мунтазам равишда давом эттириб туриш ва бир-бирларимизнинг ҳузуримизга визит қилиб туриш тўғрисида келишиб олганлигимизни ҳам айтиб ўтиш мумкин.

Ҳужжатни имзолаш пайтида Совет томонидан СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, СССР ташқи савдо министри Н. С. Патоличев, граждан авиацияси министри Б. П. Бугаев, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчилари Г. Э. Цуканов, А. М. Александров, СССРнинг АҚШдаги элчиси А. Ф. Добринин, ТАСС бош директори Л. М. Замятин, СССР Фанлар академияси АҚШ институтининг директори Г. А. Арбатов, СССР Ташқи ишлар министрлиги коллегиясининг аъзоси Г. М. Корниенко, бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

Америка томонидан АҚШ вице-президенти С. Агню, давлат секретари У. Рожерс, Президентнинг миллий хавфсизлик масалалари бўйича ёрдамчиси Г. Киссинжер, Президентнинг ички ишлар бўйича ёрдамчиси М. Лэйрд, молия министри Ж. Шульц ва АҚШ ҳукуматининг бошқа аъзолари, демократларнинг сенатдаги раҳбари М. Мэнсфильд, республикачиларнинг сенатдаги раҳбари Х. Скотт, сенат ташқи ишлар комиссиясининг раиси У. Фулбрайт, сенат комиссияларининг аъзолари, конгресс аъзолари, савдо, саноат доираларининг вакиллари, Оқ уй ва давлат департаментининг ходимлари ҳозир бўлдилар.

Залда газеталар, радио ва телевидение мухбирларининг катта группаси бор эди.

ВАШИНГТОН Совет — Америка ҳужжатларини имзолаш пайти.
В. Мусаэльян ва **В. Соболев** телефотоси. (ТАСС).

Л. И. БРЕЖНЕВ БИЛАН Р. НИКСОН КАЛИФОРНИЯГА ЖЎНАБ КЕТИШДИ

ВАШИНГТОН, 22 июнь. (ТАСС). КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев бугун АҚШ Президенти Р. Никсон билан бирга самолётда Вашингтондан АҚШ Президенти Р. Никсоннинг Сан-Клементедаги (Калифорния) резиденциясига жўнаб кетди. Бу ерда совет — америка музокаралари давом эттирилади.

* * *

САН-КЛЕМЕНТЕ. (Калифорния), 23 июнь. (ТАСС). КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев АҚШ Президенти Р. Никсон билан бирга бу ерга келди.

Н. В. ПОДГОРНИЙ АҚШ МИЛЛИЙ ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИ ПРЕЗИДЕНТИНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний Америка олимлари делегациясининг бошлиғи, Америка Қўшма Штатлари миллий фанлар академияси президенти доктор Ф. Хэндлерни 22 июнда Кремлда қабул қилди.

Дўстона суҳбат чоғида Совет Иттифоқи билан АҚШ ўртасидаги муносабатларни ривожлантириш, шунингдек совет ва америка олимлари ўртасида илмий-техникавий ҳамкорлик масалалари қараб чиқилди.

Суҳбатда СССР Фанлар академиясининг президенти академик М. В. Келдиш ва АҚШнинг Совет Иттифоқидаги муваққат ишлар вакили А. Дабс қатнашдилар. (ТАСС).

АМЕРИКА ҚЎШМА ШТАТЛАРИ ПРЕЗИДЕНТИ РИЧАРД М. НИКСОН ЖАНОБ ОЛИЙЛАРИГА,

ОҚ УЙ. ВАШИНГТОН

Президент жаноблари, «Скайлэб» орбитал станциясида америка космонавтлари биринчи экипажининг парвози муваффақиятли тугалланганлиги ва «Аполлон» космик кемаси Ерга эсон-омон қайтиб келганлиги муносабати билан бизнинг самимий табрикларимизни қабул қилгайсиз.

Космонавтлар Чарльз Конрадга, Жозеф Кервинга ва Поль Вейцга бизнинг қутловларимизни ва энг яхши истакларимизни етказишингизни илтимос қиламан.

Н. ПОДГОРНИЙ,
СССР Олий Совети Президиумининг Раиси.

ҚИРҒИЗИСТОН ПИЛЛАЧИЛАРИНИНГ МУВАФФАҚИЯТИ

Қирғизистон ССР колхоз ва совхозларининг меҳнатчилари тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи, учинчи йили топшириқларини муддатидан олдин бажариш учун ўтказилаётган Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилиб, давлатга пилла сотиш халқ хўжалик планини ошириб бажардилар.

Колхоз ва совхозлар тайёрлов пунктларига 841 тонна пилла топширдилар.

Давлатга пилла сотиш давом этмоқда.

ҒЎЗА ГУЛЛАДИ

АНДИЖОН, **(«Совет Ўзбекистони» мухбири).** Избоскан районидаги Шермат Юсупов номли колхознинг Эргаш Йўлдошев бошлиқ бригадасида ғўза гуллай бошлади. 64 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 45 центнердан ҳосил олиш учун курашаётган бригада аъзолари ҳозиргача ғўзани уч марта комплекс ишловдан чиқардилар.

Райондаги «Партия XX съезди» колхозининг Ўктам Соҳибов бошлиқ, «Ўзбекистон» колхозининг Муҳаммаджон Сиддиқов бошлиқ комсомол-ёшлар бригадаларида ҳам ғўза қийғос гулга кирди.

СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАЛАРИ ИТТИФОҚИ БИЛАН АМЕРИКА ҚЎШМА ШТАТЛАРИ ЎРТАСИДА ЯДРО УРУШИНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШ ТЎҒРИСИДА

БИТИМ

Қуйида томонлар деб аталувчи Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Америка Қўшма Штатлари,

умумий тинчлик ва халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш мақсадларига амал қилиб,

ядро уруши инсониятга вайроналик оқибатларини келтириб чиқаришини англаб,

жаҳоннинг қаерида бўлмасин ядро уруши келиб чиқиш хавф-хатари камайтириладиган ва пировард натижада йўқотиладиган шарт-шароит яратиш истакларидан келиб чиқиб,

БМТ Уставига биноан тинчликни сақлаш, куч ишлатишдан ёки куч ишлатиш билан дўқ қилишдан тийилиш ва урушмаслик юзасидан зиммаларига олган мажбуриятларига асосан ҳамда ҳар бир томон имзолаган битимларга мувофиқ,

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Америка Қўшма Штатлари ўртасида 1972 йилнинг 29 майида Москвада имзоланган ўзаро муносабат асосларидан келиб чиқиб,

СССР билан АҚШ ўртасида муносабатларнинг ривожланиши бошқа бир мамлакатга ва унинг манфаатларига қарши қаратилмаганлигини таъкидлаб,

қуйидагилар тўғрисида келишиб олдилар:

I МОДДА

Совет Иттифоқи ва Қўшма Штатлар ўз сиёсатларининг мақсади ядро уруши ва ядро қуролини ишлатиш хавфини бартараф қилишдан иборат, деб биладилар.

Шунга мувофиқ томонлар ўз муносабатларини хатарли тарзда кескинлаштира оладиган вазиятлар вужудга келишининг олдини олиш, ҳарбий конфронтацияларга йўл қўймаслик ва ўзлари ўртасида ҳамда шу томонларнинг ҳар бири билан бошқа мамлакатлар ўртасида ядро уруши келиб чиқишига йўл қўймаслик мақсадида ҳаракат қилиш тўғрисида келишиб олдилар.

II МОДДА

Томонлар 1-моддага мувофиқ ва шу моддада кўрсатилган мақсадларни ижро этиш учун халқаро тинчлик ва хавфсизликни хавф остида қолдириши мумкин бўлган ҳолларда ҳар бир томон бошқа бир томонга қарши, бошқа бир томоннинг иттифоқчиларига қарши ва бошқа мамлакатга қарши куч ишлатишдан ёки куч ишлатиш билан таҳдид қилишдан тийилиб туради, деб келишиб олдилар.

Томонлар ўз ташқи сиёсатларини тузаётганда ҳамда халқаро муносабатлар соҳасидаги ҳаракатларида мана шу мулоҳазаларга амал қиладилар, деб келишиб олдилар.

III МОДДА

Томонлар бир-бирлари билан ва бошқа мамлакатлар билан ўз муносабатларини шу битим мақсадларига мувофиқ келадиган тарзда ривожлантириш мажбуриятини оладилар.

IV МОДДА

Бирон бир пайтда томонлар ўртасидаги ёки шу томонлардан бири билан бошқа мамлакатлар ўртасидаги муносабатлар ядро можароси хатарини келтириб чиқарадиган бўлса, ёки ушбу битимнинг қатнашчилари бўлмаган мамлакатлар ўртасидаги муносабатлар СССР билан АҚШ ўртасида ёки шу томонлардан бири билан бошқа мамлакатлар ўртасида ядро уруши хатарини келтириб чиқарадиган даражага борса, Совет Иттифоқи билан Қўшма Штатлар ушбу битимнинг моддаларига мувофиқ иш тутиб, дарҳол бир-бирлари билан шошилинч суратда маслаҳатлашишга киришадилар ва шу хатарнинг олдини олиш учун бутун куч-ғайратларини сарфлайдилар.

V МОДДА

Ҳар бир томон ушбу битимнинг IV моддасига мувофиқ ўтказиладиган маслаҳатларнинг бориши ва натижалари тўғрисида БМТ Хавфсизлик Кенгашини, БМТ Бош секретарини ҳамда иттифоқчи мамлакат ёки бошқа мамлакат ҳукуматларини бемалол хабардор қилиб туради.

VI МОДДА

Ушбу битимдаги ҳеч нарса:

а) БМТ Уставининг 51-моддасида кўзда тутилган ўз-ўзини индивидуал ёки коллектив мудофаа қилишдан иборат ажралмас ҳуқуқига;

б) БМТ Устави моддаларига, шу жумладан Уставнинг халқаро тинчлик ва хавфсизликни сақлаш ёки тиклашга доир моддаларига ва;

в) ҳар бир томоннинг шартнома, битим ва бошқа тегишли ҳужжатлар бўйича ўз иттифоқчиларига нисбатан ёки бошқа мамлакатларга нисбатан зиммасига олган мажбуриятларига даҳл қилмаслиги ёки уларни бўшаштирмаслиги керак.

VII МОДДА

Ушбу битим муддатсиздир.

VIII МОДДА

Ушбу битим имзоланган пайтдан бошлаб кучга киради.

1973 йил 22 июнь куни Вашингтонда икки нусхада, ҳар бири рус ва инглиз тилларида тузилди ва ҳар иккала текст бир хил кучга эга.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи номидан
Л. И. БРЕЖНЕВ
КПСС Марказий Комитети Бош секретари.

Америка Қўшма Штатлари номидан
Ричард М. НИКСОН
Америка Қўшма Штатлари Президенти.

ШАҲАРЛАРНИНГ ДЎСТЛИК АЛОҚАЛАРИ

23 июнь эрталаб Тошкент шаҳар Советининг депутатлари, республика пойтахти жамоатчилигининг кўпгина вакиллари шаҳар ижроия комитети мажлислар залини тўлдиришди. Икки шаҳар ўртасида дўстона алоқалар ўрнатиш учун бу ерга келган Америкадаги Сиэтл шаҳри делегациясининг Тошкентда бўлиши тўғрисидаги қўшма ахборот бу ерда тантанали вазиятда имзоланди.

Ўтказилган учрашув натижалари ахборотда ифодалаб берилди. Сиэтл муниципалитети билан Тошкент шаҳар ижроия комитетининг вакиллари шаҳар хўжалигини юритиш, шаҳарларни янада ривожлантириш истиқболлари, Тошкент билан Сиэтл ўртасида алоқа боғлаш хусусида фикрлашиб олганлар. Иккала шаҳар дейилади, ҳужжатда, дўстона алоқалар асосида ўз гражданларининг турмушнинг турли соҳаларидаги билимларини чуқурлаштириш, дўстона алоқаларни ривожлантиришни кўзда тутмоқдалар. Чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқалар Ўзбекистон жамияти ҳамда Вашингтон штатидаги Совет Иттифоқи билан маданий алоқалар жамияти (Сиэтл шу жамиятга аъзо) икки шаҳар маданий ҳаёти билан жамоатчиликни ўзаро таништиришга ёрдам бериш ниятида эканликларини изҳор қилдилар.

Икки тилда тузилган қўшма ахборотни Тошкент шаҳар ижроия комитетининг раиси В. О. Козимов билан Сиэтл делегациясининг раҳбари, шу шаҳар мэрининг ўринбосари Жон Л. Чеймберс имзоладилар.

Ҳужжат имзолангач, В. О. Козимов йиғилиш аҳли ҳузурида нутқ сўзлади. У икки шаҳар ўртасида дўстона алоқалар ўрнатилиши КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев билан АҚШ Президенти Р. Никсон ўртасида СССР билан АҚШ ўртасидаги муносабатларда янги муҳим босқични бошлаб берган музокаралар давом этаётган муҳим бир пайтда рўй бераётганлигини таъкидлади.

Жон Л. Чеймберс жавоб нутқида ўтказилган учрашувлар икки шаҳар аҳолиси ўртасида ҳамжиҳатлик ўсишига ёрдам беради, деб ишонч билдирди. Мамлакатларимиз раҳбарлари музокара олиб бораётган тарихий кунларда шу ҳақда гапираётганлигимиз айниқса диққатга сазовор, деб таъкидлади у. Алоқаларимиз миллатларимиз фойдасига хизмат қилади, деб ишонаман. Мен Сиэтл билан Тошкент мамлакатларимизнинг шундай муносабатлар ўрнатаётган биринчи шаҳарлари бўлганлиги билан айниқса фахрланаман, деб таъкидлади делегация бошлиғи.

Биз Тошкентда, деб давом қилди Жон Л. Чеймберс, сизнинг эришган ажойиб ютуқларингиз билан бирга кишиларингизнинг саховати ва мардлигини, уларнинг очиқ қалбларини ҳам билиб олдик. Ўртадаги муносабатларимиз бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлаш ишига хизмат қилади, деб ишонамиз. (ЎзТАГ).

Тошкент областининг Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхози далаларида маккажўхорилар бўйи икки метрдан ошиб кетган. Булар Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Любовь Ли бригадаси далаларида парвариш қилинмоқда. Бу йил қаҳрамоннинг бригадасида 3380 центнер силос бостириш мўлжалланган. Суратда: бригада бошлиғи Любовь Ли маккажўхориларни кўздан кечирмоқда...

Қ. Розиқов фотоси. (ЎзТАГ).

ЗАФАР САТРЛАРИ

БАЛИҚЧИ. Район чорвадорлари давлатга 1332 тонна серқаймоқ сут етказиб бериб, ярим йиллик планни муваффақиятли адо этдилар. Бу зафарга «Социализм», «Победа» колхозларининг сут соғувчилари катта ҳисса қўшдилар.

* * *

ҚИЗИЛТЕПА. «СССР 50 йиллиги» паррандачилик фабрикаси гўшт ва тухум сотиш ярим йиллик планини бажарди. Давлат қабул пунктларига 320 тонна парранда гўшти ва 645 минг дона тухум етказиб берилди.

* * *

ОҚДАРЁ. Район бўрдоқибоқарлари давлатга 550 тонна семиз гўшт топшириб, ярим йиллик планни ошириб бажардилар. Бунга «Гулистон», «Ўзбекистон», Ленин номли колхоз чорвадорлари салмоқли ҳисса қўшдилар.

* * *

БАХМАЛ. Район қўйчивонлари зафар қучдилар. Қабул пунктларига 72 тонна жун етказиб бериб, йиллик планни бажардилар.

Район чорвадорлари яна 25 тонна жун етказиб бериш мажбуриятини олдилар.

Партия ҳужжатларини алмаштириш давом этмоқда

ПАРВОЗГА ҚАНОТ

Тельман номли колхоз Уйчи районидагина эмас, балки Наманган областида ҳам энг қолоқ хўжаликлардан бири эди. Мана, тўрт йилдирки, хўжалик тараққиёт йўлига тушиб олди. Пахта тайёрлаш плани ва социалистик мажбурият сурункасига бажарилмоқда. Шу вақт мобайнида ҳосилдорлик гектар бошига 21 центнердан 37 центнерга кўтарилди. Сут етиштириш икки ярим баравар ортди. Ишлаб чиқаришнинг бошқа соҳалари ҳам ривож топди, даромад кўпайди.

Колхоз қандай қилиб қолоқликдан чиқди?

Район партия комитети кадрларни тўғри танлаш, жой-жойига қўйишга алоҳида эътибор берди. Олий маълумотли агроном Эгамберди Нурматов правление раислигига, педагог Тўхтамирза Нуриддинов партком секретарлигига тавсия этилди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети 1971 йил II Пленумининг «КПСС XXIV съезди қарорлари асосида бошланғич партия ташкилотлари фаолиятини янада яхшилаш чоралари тўғрисида»ги қарори муносабати билан ташкилий, партиявий, ғоявий-сиёсий ишлар юксак даражага кўтарилди. Тарбиявий ишларнинг яхшиланиши меҳнат интизомини мустаҳкамлашга, ер, техника, ўғит ва бошқа ресурслардан самарали фойдаланишга, резервларни кўпроқ ишга солишга ёрдам берди.

КПСС Марказий Комитетининг май (1972 йил) Пленумидан сўнг бошланғич партия ташкилотининг жанговарлик қобилияти янада ошди. Партия ҳужжатларини алмаштиришга тайёргарлик жараёнида ҳар бир коммунистнинг ишлаб чиқаришдаги, оила, партия ташкилоти ҳаётидаги фаолияти чуқур ўрганилди. Ҳамма коммунистлар, айниқса, пассив ҳисобланган коммунистларнинг авангардлиги ва активлиги ошганлиги аввало якка тартибда ўтказилган суҳбатларнинг самараси бўлди. Партия йиғилишларининг обрўйи ошди, таъсирчанлиги кучайди. Унинг кун тартибига қўйиладиган актуал масалалар коммунистлар диққатига бир неча кун аввал етказиладиган бўлди.

Партия аъзолари ва кандидатларида ўзларига ҳамда ўртоқларига нисбатан талабчанлик ортди. Улар унча-мунча ютуқлардан қаноат ҳосил қилмайдиган, бугунги кун кўрсаткичи билан яшамай, истиқболни кўзлаб иш тутадиган, партиявий топшириқларни ихлос билан бажарадиган, йиғилишларда сўзга чиқиб ўз фикр-мулоҳазаларини дадил айтадиган бўлиб қолдилар. Эндиликда коммунистларнинг ҳаммаси меҳнат зарбдори, жамоатчи, тарғиботчи ва ташкилотчи. Партия ташкилоти сон жиҳатдан ўсиб, ташкилий жиҳатдан мустаҳкамланганлиги туфайли партия ҳужжатларини алмаштириш ҳам областда энг аввало мазкур колхоз коммунистлари коллективидан бошланди.

Янги партия билети хўжалик коммунистларини жасоратга, улкан зафарларга ундаётир, уларнинг парвозига қанот боғлаяпти. Коммунистларда изланувчанлик кучайиб, улар янгидан-янги ташаббуслар билан чиқа бошладилар.

Ана шундай ташаббускорлардан бири Қосимбой Саидовдир. У янги партия билетини олар экан, мен ленинчи Коммунистик партия ишончини бундан кейин ҳам шараф билан оқлайман, унинг ишига ҳамиша тайёрман, деган эди. Бу фикр анча вақтгача коммунист хаёлини банд қилди. У халққа, жамиятга садоқат билан хизмат қилиш, партия аъзоси деган улуғ номга муносиб бўлиш, қишлоқ хўжалигини, хусусан, пахтачиликни янада ривожлантиришга баракали ҳисса қўшиш ҳақида кўпроқ ўйлай бошлади.

У баҳорда колхоз партия комитетининг секретари ҳузурига кириб борди.

— Келинг, ўртоқ Саидов.

— 8-бригада хусусида келгандим. Ўзингизга маълумки, бултур гектаридан бор-йўғи 26 центнердан пахта олинди. Шу бригадани қолоқликдан чиқариш ҳақида фикрлашмоқчи эдим.

— Жуда яхши-да! Бу ҳақда конкрет фикрингиз ҳам борга ўхшайди, қани эшитайликчи.

— Нима десам экан. Агар маъқул десалурингиз бригада ерларини бизнинг майдонимизга қўшиб берилса ёмон бўлмасди.

Шундан кейин колхоз партия комитети билан правлениенинг қўшма мажлиси бўлиб, унда коммунистнинг ташаббуси ўртага ташланди. Партком ва правление аъзолари Қ. Саидовнинг мулоҳазаси диққатга сазовор эканлигини таъкидладилар.

— Қосимбойга раҳмат! — деди правление раиси. — ажойиб ташаббус билан чиқди. Маълумки, ўзи раҳбарлик қилаётган 7-бригада бултур гектаридан 42 центнердан «оқ олтин» етиштирди. Бир хил шароитдаги, бир ариқдан сув ичадиган қўшни бригаданинг оқсаб қолаётганига юраги ачишяпти. Бу хусусда менда шундай таклиф бор: 7-бригада еридан 46 гектар ажратиб ана шу юқори ҳосилли майдонга маккажўхори билан беда эксак. 8-бригаданинг мавжуд 66 гектар ерини Қосимбойга берсак, нима дейсизлар.

Бу гап ҳаммага маъқул тушди. Колхозчи коммунистлар мутахассислар билан бамаслаҳат бригадани шу йилнинг ўзидаёқ қолоқликдан чиқариш режаларини белгиладилар. 100 гектар ернинг ҳар гектаридан 45 центнердан пахта етиштириш, ҳосилнинг деярли ҳаммасини машинада теришга қарор қилинди.

Умуман, В. И. Ленин сиймоси ифодаланган янги партия билетини областда биринчилардан бўлиб олиш шарафига муяссар бўлингани колхоз партия ташкилоти ҳисобидаги 108 коммунистнинг ҳар бирининг кучига-куч қўшмоқда, илҳом булоғини жўш урдирмоқда.

Ф. МИРЗАЕВ.

ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИ

АНДИЖОН, 22 июнь. (ЎзТАГ). Бугун янги чақириқ меҳнаткашлар депутатлари Андижон область Советининг сессияси бўлди.

Сессия область ижроия комитетининг янги составини сайлади. Депутат П. Қаюмов область ижроия комитетининг раиси қилиб сайланди.

Область Советининг депутатлари капитал маблағларнинг самарадорлигини ошириш тўғрисида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XI пленуми қарорларини бажариш тўғрисида областдаги маҳаллий советларнинг вазифалари ҳақида П. Қаюмовнинг докладини муҳокама қилдилар. Сайловчиларнинг наказлари ва таклифларини амалга ошириш тадбирлари тўғрисидаги ахборот ҳам тингланди.

Сессияда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари И. В. Марцинюк нутқ сўзлади.

КУН ТАРТИБИДА — ХОТИН-ҚИЗЛАР КЕНГАШЛАРИНИНГ ИШИ

Фарғонада хотин-қизлар кенгашлари ишига бағишланган республика семинари бўлиб ўтди. Л. И. Брежневнинг «Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг эллик йиллиги тўғрисида»ги докладида баён қилинган қоидалар ва хулосалар асосида хотин-қизларни ғоявий-сиёсий тарбиялашни янада кучайтириш соҳасида республика партия комитетлари ҳамда хотин-қизлар кенгашларининг вазифалари тўғрисида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бўлим мудири Х. Ю. Аслиддинованинг, шунингдек область колхоз ва совхозларидаги хотин-қизлар кенгашларининг иш практикаси тўғрисида Фарғона область партия комитети секретари Р. У. Қосимованинг докладлари муҳокама қилинди.

Семинар қатнашчилари хотин-қизлар кенгашларининг иш тажрибаси билан ўртоқлашдилар. (ЎзТАГ).

ЮРИСТЛАР СЕМИНАРИ

Ўзбекистон, Тожикистон, Озарбайжон ва Туркманистон юстиция органлари ходимларининг Тошкентда бўлиб ўтган семинари социалистик қонунчиликни мустаҳкамлашда ёш адвокатларнинг ролига бағишланди. Семинар қатнашчилари ҳузурида таниқли олимлар, адвокатура вакиллари докладлар қилишди. Ёш юристлар тўпланган тажрибани ўртоқлашдилар

«КОСМОС-575» ПАРВОЗДА

1973 йил 21 июнда Совет Иттифоқида ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос-575» учирилди. Йўлдошга ўрнатилган аппаратлар нормал ишламоқда. Координация-ҳисоблаш маркази олинаётган ахборотларни ишлаб чиқмоқда.

Мактаб ҳаёти

МАСЪУЛИЯТЛИ ВАЗИФА

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев ўқитувчиларнинг Бутуниттифоқ съездида **«Совет мактаби шунчаки ўқимишли кишиларнигина тайёрлаб бераётгани йўқ. Совет мактаби ўз қучоғида сиёсий саводли, коммунизм иши учун курашда ғоявий эътиқодли кишилар етишиб чиқиши учун ҳам жавоб беради»**, — деган эди. Партиямиз томонидан қўйилаётган бу масъулиятли вазифани амалга оширишда киши руҳининг инженерлари бўлмиш — ўқитувчилар зиммасига катта масъулият юкланади.

КПСС XXIV съездидан кейинги даврда ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялаш борасида жуда катта ишлар амалга оширилмоқда. Буни Бухоро области мактаблари ҳаётида юз бераётган ўзгаришлар мисолида яққол кўриш мумкин. Қадимий воҳада кейинги икки йил мобайнида давлат капитал маблағлари ҳамда колхозлар ҳисобидан 6692 ўринли бир нечта янги типдаги муҳташам мактаб бинолари, 17968 ўринли кўркам ва ёруғ синфхоналар қурилиб ишга туширилди. Бу соҳада Ғиждувон, Шофиркон, Свердлов район партия, совет ташкилотлари халқ маорифи органларига яқиндан ёрдам бериб келмоқдалар.

Ҳозирги вақтда областимиздаги 558 умумий таълим мактабларида меҳнаткашларнинг 260 минг 700 дан ортиқ ўғил-қизлари таълим олмоқда. Ёш авлодни марксча-ленинча дунёқараш руҳида тарбиялаш, уларга она-Ватанга, ўз халқига, Коммунистик партияга меҳр-муҳаббат ҳиссини сингдиришда кўп сонли педагоглар сидқидилдан меҳнат қилмоқдалар. Умумий таълим мактаблари олдига жуда катта ва масъулиятли вазифалар қўйилган. Жумладан, ўқувчиларга ҳозирги замон ижтимоий ва илмий-техника тараққиёти талаблари даражасида умумий таълим бериш, уларга фан асосларини чуқур ўргатиш ва болаларда мустақил фикрлаш кўникмаларини ҳосил қилиш, меҳнат таълимини намунали ташкил этиш, ҳар бир ўғил-қизга касб танлашда кўмаклашиш кабилар энг актуал масалалардир. Бу ғоят масъулиятли бурчни адо этишда ҳеч истисносиз ўқитувчи асосий фигура бўлиб қолаётир. Ёш авлодни ўқитиш ва коммунистик руҳда тарбиялашдек масъулиятли давлат иши айни шу ўқитувчи ихтиёрига ишониб топшириб қўйилган. Ўқувчининг билим савияси, хулқ-одоби қандай бўлишига биринчи галда ўқитувчи ва оила жавобгардир.

Областимиз мактабларида ишлаб турган 13 минг 560 дан зиёд ўқитувчиларнинг бутун диққат-эътибори ўз зиммасига юклатилган бурчни шараф билан бажаришга, мактабларда таълим-тарбия иши савиясини янада юқори поғонага кўтаришга қаратилган. Улар ёш авлодни замонамизнинг муносиб кишилари қилиб тарбиялашда таълим-тарбиянинг барча воситаларидан, метод ва услубларидан моҳирлик билан фойдаланмоқдалар. Бу соҳада тўпланган илғор тажрибалар жойларда кенг оммалаштириб борилмоқда. Ёш ўқитувчиларнинг малака ва кўникмаларини ошириш юзасидан ҳам бир мунча ишлар қилиняпти. Ўтган ўқув йилида областимизда 1039 ёш ўқитувчи ишлаган эди. 1972—1973 ўқув йилида уларнинг сони 1252 кишига етди. Уларга методик ёрдам кўрсатиш мақсадида барча шаҳар, район халқ маорифи бўлимлари қошида методика кабинетлари ташкил этилган.

Ўқитувчи сўзи зиёбахш, дилкаш, меҳрибон, мураббий маъноларини ўзида мужассамлаштиради. Ўқувчилар ўқитувчига ҳар томонлама: юриш-туришда, кийинишда, муомалада, жамоат жойларида тақлид қиладилар, уларга эргашадилар. Ўқитувчи буни ҳар доим қалбдан ҳис этиб туриши лозим. Биз болаларга таълим-тарбия беришда, юқорида таъкидлаб ўтганимиздек, барча методлардан кенг фойдаланишга интилмоқдамиз. Илгари куни узайтирилган группаларнинг сони жуда оз эди. Ҳозирги вақтда бундай группалар икки ҳисса кўпайтирилди ва 34 минг ўрнига 35,7 минг ўқувчи жалб этилди. Куни узайтирилган группаларда энг яхши педагоглар зўр диққат-эътибор билан иш олиб бораётирлар.

Бундан ташқари кейинги вақтда таълим-тарбиянинг кабинет системасидан ҳам кенг фойдаланилмоқда. Яъни, мактаб кабинет системаси (алоҳида-алоҳида фанларга мослаб кўргазмали қуроллар, лаборатория ва бошқа ўқув қуроллари билан жиҳозланган кабинетлар)да дарс ўтиш усули яхши самаралар бермоқда. Ҳозирги вақтда областда 9 та мактабда кабинет системаси жорий этилган. Уларнинг сони йил сайин ортиб боради. 1975 йилда 56 та мактаб, 1980 йилга бориб областимизда 438 та мактаб кабинет системасида таълим-тарбия беришга ўтади. Бу усулда ўқувчининг билим доираси янада кенгаяди, дунёқараши ўсади, янги илмий-техника тараққиётидан, фан ва ишлаб чиқаришда эришилаётган мислсиз ютуқлардан хабардор бўлиб боради. Энг муҳими, ҳар бир фан юзасидан белгиланган программани мукаммал ўзлаштириш имкониятига эга бўлади.

Область партия комитети халқ маорифи ишини ривожлантириш учун барча куч ва имкониятларни ишга солмоқда. Мактабларда таълим-тарбияни янада ривожлантириш, ўқувчиларни коммунистик руҳда тарбиялашни намунали ташкил этиш учун ҳар бир ўғил-қизни боғчадалик маҳалида кўниктириб бориш зарур бўлиб қолди. Бунинг учун қишлоқларда ҳам худди шаҳарлардагидек доимий болалар боғча-яслиларга эга бўлишимиз керак. Шуни ҳисобга олиб, область партия комитети район партия комитетлари, колхоз, совхоз бошланғич партия ташкилотлари эътиборини қишлоқларда доимий болалар боғча-яслилари қурилишини кучайтиришга қаратмоқда. Бу соҳада дастлабки қадамлар қўйилди. Кейинги икки йилда 3345 ўринли боғча-ясли бинолари қурилиб, ишга туширилди. Областда шу кунларда 400 та доимий болалар боғчаларида 38,3 минг жажжи ўғил-қизлар тарбияланмоқдалар. Бухоро районидаги 11 хўжаликдан 8 тасида, Ғиждувон, Ромитан, Қоракўл районидаги бир қатор колхозларда ишга туширилган доимий болалар боғча бинолари намунали ишлаб турибди.

Айрим идоралар, юқори ташкилотлар таълим-тарбия соҳасида зиммасига юклатилган вазифани яхши бажаргани ҳолда баъзи идоралар бу ишга масъулиятсизлик билан қарайдилар. Янги қурилган мактаблар, боғча-яслиларни, ўқув залларини жиҳозлашда бизга Житомир, Днепропетровск, Закарпатье «Мебель» фирмалари жуда яхши ёрдам кўрсатмоқдалар. Лекин, комплект кабинетлар, фан кабинетларини жиҳозлашда судралишга йўл қўйилаётир.

Мактаб иши — умумхалқ ишидир. Ёш авлодни замонамизнинг муносиб кишилари қилиб тарбиялашда ҳамма бир ёқадан бош чиқариб, бир жон бир тан бўлиб ҳаракат қилиши керак. КПСС XXIV съезди томонидан қўйилган вазифалар, шу куннинг юксак талаблари шуни тақозо этмоқда.

В. ҒАНИЕВ,
Бухоро область партия комитети фан ва ўқув юртлари бўлимининг мудири.

Тошкент «Пластмасса» заводида турли миллат фарзандлари оға-инилардек баракали меҳнат қилишаётир. Суратда: (чапда) тажрибали контроль-мастер Клавдия Круглова ёш ишчилар Зулфия Ғуломова ва Мукамбар Акбароваларга ўз иш тажрибасини ўргатмоқда.

И. Глауберзон фотоси.

ФАН ВА ҲАЁТ

ИЛМИЙ АЛОҚАЛАР КЕНГАЙМОҚДА

Яқинда Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Астрономия институтининг директори, профессор В. П. Шчеглов Япония сафаридан қайтиб келди. Олим совет ва япон астрономларининг ҳамкорлиги тўғрисида қуйидагиларни сўзлаб берди:

— Мана, бир неча йилдирки, Ўзбекистонда ер қутбларининг ҳаракатини ўрганиш ишлари олиб бориляпти. Бу ишни Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Астрономия институтининг филиали — Улуғбек номидаги Китоб халқаро кенглик станцияси бажараётир.

Қутбларнинг оғишини ўрганиш масаласини фақат бир географик параллелнинг ўзида олиб борилган астрономик кузатишлар ёрдамидагина ҳал қилиш мумкин. 1-параллелда кузатишлар олиб бораётган ана шундай станциялар ҳозир ер юзида 5 та бўлиб, уларнинг 2 таси Америка қитъаси — АҚШда, биттаси Японияда, биттаси Италияда ва яна биттаси СССРда — Китоб халқаро кенглик станциясидир. Ана шу станцияларда олиб борилган астрономик кузатишлар ҳақидаги маълумотлар Япониянинг Мицузава шаҳрида жойлашган қутблар ҳаракатини ўрганиш бўйича халқаро бюрога тўпланади. Сўнгра бу маълумотлар биргаликда ишлаб чиқилади.

Бундан икки йил аввал қутблар ҳаракатини ўрганиш бўйича халқаро бюронинг директори, япон олими С. Юми Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Тошкентдаги Астрономия институти ва унинг Китобдаги филиали — Китоб кенглик станциясида бўлган эди. У бу илмий даргоҳлар иши билан танишгач, бизни Японияга таклиф этди.

Мен Мицузавадаги обсерваторияда бўлдим, унинг ишлари, асбоб-ускуналари ва олимлари олиб бораётган илмий кузатишлар билан танишдим. Улар билан биргаликда халқаро кенглик станцияларида олиб бориладиган янги кузатишлар билан боғлиқ бўлган кўпгина масалалар ҳал этилди. Жумладан, Китоб кенглик станциясида ўрнатилаётган асбоб ёрдамида олиб бориладиган кузатишларни программаси ишлаб чиқилди.

Бундан ташқари Токиодаги астрономия обсерваториясида ҳам бўлдим. Университетда астрономия фани ўқитишнинг аҳволи билан танишдим. Лекциялар ўқидим. Семинарларда қатнашдим. Шуни ҳам айтиш керакки, Япония обсерваторияларида кузатув ишлари яхши йўлга қўйилган ва замонавий ҳисоблаш машиналар ёрдамида олиб борилмоқда. Астрономик кузатишларни механик усулда ишлаб чиқиш яқин келажакда Китоб халқаро кенглик станциясида ҳам қўлланила бошлайди.

К. СОРОКА,
инженер.

СОВЕТ ХОДИМИ МИНБАРИ

ЖЎШҚИН ҚАЛБЛАР

Бутун билимини, тажрибасини, қалб ҳароратини халқ манфаати йўлида сарфлашдан ҳам олижаноб иш борми? Бундай кишиларни одамлар ҳурмат қилишади, эъзозлашади. Маҳаллий халқ ҳокимияти органларига ана шундай жўшқин қалбли кишилар вакил қилиб юборилиши ҳам бежиз эмас. Меҳнаткашлар халққа хизмат қилишни олий мақсад деб билувчи, меҳрибон, самимий, кишиларни депутатликка сайлашади. Уларнинг активлиги, жўшқин қалби, халқ хизматига ҳамиша тайёрлиги ва бошқа фазилатлари маҳаллий Советларнинг ишчанлигини, обрў ва нуфузини оширмоқда.

Депутатларнинг ташаббускорлиги, ишчанлиги ҳақида бир мисол келтириб ўтмоқчиман. Район Советининг сессияларидан бирида Ўзбекистон ССР Ер кодекси муҳокама қилинди. Ана шу сессияда депутатлар район меҳнаткашлари олдида турган энг муҳим проблемаларни кўтариб чиқдилар, бу проблемаларни ҳал қилиш йўллари тўғрисида маслаҳатлашиб олдилар.

Масалан: ердан фойдаланишни яхшилаш ҳозирги вақтда районимиздаги энг муҳим масалалардан бири. Бу масала қишлоқ хўжалик экинларидан юқори ҳосил олишнигина ўз ичига олмайди. Экин майдонларини муҳофаза қилиш, асосий бойлик ҳисобланган ерни асраш, ундан оқилона фойдаланиш — ана шу масалаларга депутатлар кўпроқ эътибор бердилар. Кўп йиллар давомида бир хил экин экавериш натижасида ерни бузиб қўйдик. Тўрткўл районида вилт билан зарарланган майдонлар 35-40 процентга етиб қолди. Бу аҳвол депутатларни ташвишга солмай қўймасди, албатта.

Сессияда алмашлаб экишни тўла жорий этиш қатъий масала қилиб қўйилди, сессия якдиллик билан пахта-беда-маккажўхори алмашлаб экишни 1974-1975 йилларда тўла ўзлаштириш ҳақида қарор қабул қилди.

Шу билан бирга экин майдонларини кенгайтириш зарурлиги уқтириб ўтилди, депутатлар ўзлаштириш мумкин бўлган ерлар кўплигини таъкидладилар. 1973 йилнинг ўзида экин майдонларига 4 минг гектар ер қўшишга аҳд қилдилар.

Ерга ер қўшиш осон иш эмас. Эллиқ қалъа массивидан ҳозиргача 2 минг гектар ер очилди. Худди шу ўринда депутатлар ташаббуси жуда қўл келди. «Коммунизм» колхозининг гектаридан 45-50 центнердан ҳосил етиштириб келаётган илғор бригада бошлиғи, район Советининг депутати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Норбой Рўзимбетов чўл бағридан юз гектар ер ажратиб олиб, дастлабки йилда гектаридан 30 центнердан «оқ олтин» етиштириш мажбуриятини олди. Депутат ташаббуси қизғин қўллаб-қувватланди. Ҳозирги вақтда массивда 30 та пахтачилик бригадаси ташкил этилди. Димитров номли колхознинг бригада бошлиғи, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган пахтакор Искандар Оллоберганов, «Намуна» колхозидан Жуманиёз Аитов, «Партия XXI съезди» колхози механизатори Саодат Қурбонбоева, Сувонберди Жуманиёзов ва бошқа тажрибали пахтакорлар янги ерлардан мўл ҳосил ундириш учун белни маҳкам боғлаб ишламоқдалар.

Беш йиллик охиригача ана шу массивдан 12 минг гектар ер ўзлаштирилади. Бу ташаббусни бошлаб берганлар район Советининг депутатлари, илғор пахтакорлардир.

Депутатлар ишлаб чиқариш, ободончилик, маданий-маиший хизмат масалаларига оид турли проблемаларни ижроком ва сессия муҳокамаларига қўймоқдалар, маҳаллий Совет қарорларини, партия ва ҳукумат кўрсатмаларини амалга ошириш учун курашда ташкилотчилик ва бошчилик қилмоқдалар.

Депутатлар ташаббускорлиги, ишчанлиги сессияларни тайёрлаш вақтида, айниқса яққол сезилади. Тўрткўл шаҳар Совети сессиясида шаҳарни ободонлаштириш ва санитария ҳолатини янада яхшилаш чоралари ҳақидаги масала кенг муҳокама қилинди. Бу масалани тайёрлашда депутатлардан Н. Кўчқоров, П. Ражаббоев ўртоқлар активлик кўрсатдилар.

Доимий комиссиялар Советларнинг асосий таянчидир. Чунончи, маҳаллий Советларнинг депутатларидан 709 киши 135 та доимий комиссияга бирлашган. Уларнинг қанчалик активлик билан ишлаётганлигини шундан ҳам билиш мумкинки, ўтган йили сессиялар ва ижроком мажлисларига доимий комиссиялар томонидан 192 масала тайёрланди.

Район Совети сессиясида доимий комиссияларнинг ҳисоботини тинглаш, бу комиссиялар фаолиятини активлаштириш, депутатларнинг ташаббускорлигини ошириш га хизмат қилмоқда. Ўтган йил давомида 66 доимий комиссия раиси район ва қишлоқ Советлари сессияларида ҳисобот берди. Район меҳнаткашлари тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи йилида давлатга 70 минг тонна пахта ва бошқа деҳқончилик, чорвачилик маҳсулотлари етказиб бериш мажбуриятини олганлар. Маҳаллий Советлар ва уларнинг ижроия комитетлари ишчан депутатлар, жўшқин қалбли активлар кучига таяниб меҳнаткашларни олинган мажбуриятларни муваффақиятли бажариш учун, халқ фаровонлигини янада ошириш учун курашга сафарбар этаверадилар.

А. ДАВЛАТҚИЛИЧЕВ,
меҳнаткашлар депутатлари Тўрткўл район Совети ижроия комитетининг раиси.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»ГА ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

ЯККАБОҒ РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИ:

Газетанинг 25 март сонида босилган фотоайбнома юзасидан текшириш ўтказилди. Унда келтирилган фактлар тасдиқланди. Ҳақиқатан «Ленин учқуни» колхозининг Панжи Маматов бошлиқ бригадасида минерал ўғитларни сақлашга етарли эътибор берилмаётганини маълум бўлди. Бунинг учун бригадир қаттиқ огоҳлантирилди. Колхоз правлениеси ва партия ташкилотига ўғит сақланадиган омборни зудлик билан ремонт қилиш, ўғитларни турлари бўйича алоҳида-алоҳида сақлаш, уларнинг тўкилиб-сочилиб нобуд бўлишига йўл қўймаслик чораларини кўриш топширилди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ МИНИСТРЛИГИ:

Тошкент политехника институти алоқа хизматининг бошлиғи В. Беляковнинг ғайри-қонуний хатти-ҳаракатлари ҳақидаги масала Тошкент шаҳар халқ контроли комитетининг мажлисида муҳокама қилинди. Унинг бир ойлик маошини ушлаб қолишга қарор қилинди ва қаттиқ виговор берилди. Камчиликларга йўл қўйганликлари учун бошқа мансабдор шахслар ҳам огоҳлантирилди.

Газетамизнинг 17 апрель сонида «Мўмин-қобил» сарлавҳаси остида босилган танқидий мақолага ана шу мазмундаги жавоб олинди.

БУКА РАЙОН ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ:

«Ленин йўли» колхозида қурилган ҳаммом ишламай келганлиги, колхоз гаражида тартиб йўқлиги, унинг ҳовлиси ифлослиги, чорвачилик бинолари талабга жавоб бермаслиги редакцияга ёзилган хатда тўғри кўрсатилган. Текшириш ўтказилганида, ҳаммом сув йўқлиги сабабли ишламай келганлиги маълум бўлди. Ҳозир колхозда водопровод тармоғи қуриляпти. У битказилгач, ҳаммом сув билан таъминланади ва ишлайди.

Ҳозир гаражда қишлоқ хўжалик машиналари учун алоҳида бостирма қуриляпти. У йил охиригача битказилади. Гараж ҳовлиси текисланиб, асфальтланади.

Келгуси йили ҳозирги ферма ўрнида чорвачилик комплекси қурилади ва эски чорва бинолари бузиб ташланади.

БОЕВУТ РАЙОН ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ:

Колхозчи Карим Наврўзов редакцияга ёзган хатида район касалхонаси билан «Коммунизм» колхози ўртасидаги маршрутда автобус қатнамай қўйганлигини маълум қилган. Текшириш ўтказилганида, Янгиер шаҳридаги 76-автобаза раҳбарлари «йўл ёмон» деган баҳона билан автобусларни қатнатмай қўйганликлари маълум бўлди. Хат район ижроия комитетида автобаза раҳбарлари иштирокида муҳокама қилинди. Улар камчиликка йўл қўйганликларини тан олишди. Ҳозир мазкур маршрутда автобуслар қатнай бошлади.

ЎЗБЕКИСТОН ТУРИЗМ ВА ЭКСКУРСИЯ СОВЕТИ:

Орджоникидзе районидаги 1-мактабнинг бир группа ўқитувчилари редакцияга ёзган хат юзасидан текшириш ўтказилди. Самарқандга қилинган туристик сафар қониқарсиз ўтказилганлиги маълум бўлди. Бунга Чирчиқ экскурсия бюроси ишни аниқ ташкил этмаганлиги сабаб бўлган. Хат шаҳар экскурсия бюроси ва автобазаси коллективлари ўртасида муҳокама қилинди. Унда келтирилган фактлар тўғри деб эътироф этилди. Кузатувчи Тиллабоевага нисбатан тегишли чора кўрилди. Автобус ҳайдовчиси Молчанов эса қаттиқ огоҳлантирилди.

Чирчиқ шаҳар экскурсия бюроси сафар ва экскурсияларни қониқарсиз уюштирганлиги ҳақидаги масала Ўзбекистон туризм ва экскурсия советининг кенгашида муҳокама қилиниб уюштиришни ва экскурсиячиларга хизмат кўрсатишни яхшилашга қаратилган конкрет тадбирлар белгиланди.

Бугун—совет ёшлари куни

ЖЎШҚИН ЁШЛИК БАЙРАМИ

Бугун мамлакатимиздаги барча йигит ва қизлар ўзларининг анъанавий байрамлари — совет ёшлари кунини кенг нишонлайдилар. Серқуёш республикамиз ёшлари ҳам ёшлик ва жўшқинлик, фидокорлик байрами бўлган бу кунни катта меҳнат ғалабалари билан кутиб олмоқдалар.

«Комсомоллар хўжалик ва маданий қурилишнинг ҳамма соҳаларида ижодий ғайрат ва шижоат кўрсатаётганликларини тасаввур этиш қийин эмас,—деган эди ўрток Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитетининг партия XXIV съездига Ҳисобот докладида, — **комсомолларнинг зарбдор қурилишлари, студентларнинг қурилиш отрядлари ёзги меҳнат ва дам олиш лагерлари — буларнинг ҳаммаси совет ёшларининг етакчиси бўлган комсомолнинг конкрет ва ғоят муҳим ишларидир».**

Совет ёшлари, шу жумладан республикамиз йигит ва қизлари ўз ишларига берилган бу юксак баҳони амалда оқлаш учун зўр фидокорлик кўрсатмоқдалар. Беш йилликнинг ҳал қилувчи йилида «Ёшларнинг зарбдор меҳнати, маҳорати ва изланиши — беш йилликка!» ҳаракати айниқса кенг қулоч ёйди. Ҳозирги кунда бу ҳаракатда 600 мингдан кўпроқ йигит ва қизлар иштирок этмоқда. Улардан 5,5 мингга яқин киши ҳозирдаёқ беш йиллик шахсий мажбуриятини бажариб қўйди. 96 минг ёш меҳнатчи ҳал қилувчи йилнинг сўнгги квартали ҳисобига меҳнат қилмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўрток Л. И. Брежневнинг республика ёш маккажўхорикорлари кенгашига йўллаган табриги ҳар бир ёш маккажўхорикор қалбида кечагидек янграб турибди. Партия Марказий Комитетининг ёшларга оталарча ғамхўрлигининг ёрқин рамзи бўлган бу мактуб уларни янги марралар сари ундамоқда. Комсомол-ёшларимиз беш йилликнинг ҳал қилувчи йилида давлатга 320 минг тонна маккажўхори дони етказиб беришга қарор қилишган.

Пахтачиликни комплекс механизация асосида ривожлантириш комсомол комитетлари фаолиятининг муҳим таркибий қисми бўлиб қолди. Республика комсомоли пахтачиликда техникадан унумли фойдаланишни ўз оталиғига олди. Ёшлар пахтани машинада теришнинг ҳақиқий дарғалари бўлиб чиқмоқдалар. Ҳозир ҳар уч механизаторнинг бири комсомол-ёшлардир .Улар илғорлар тажрибасини, янги техникани қунт билан эгалламоқдалар. Бу йил уларнинг сафига яна 20 минг ёш механизатор қўшилади.

Республикада чорвачиликни ривожлантиришда ёшлар ҳиссаси йил сайин ортиб боряпти. Ҳозир фермаларда 4 мингдан ортиқ комсомол-ёшлар ишлайди. Комсомол ташкилотлари чорвачиликнинг озуқа базасини мустаҳкамлашга ёрдам бермоқдалар, паррандачилик фермалари ва чорвачилик комплексларини қуришга оталиқ қилмоқдалар.

Бутуниттифоқ комсомол зарбдор қурилишларининг бунёдкорлари бу йил катта зафарларга эришдилар. Ульяновск канали муддатидан илгари ишга туширилди. 1973 йилнинг беш ойи мобайнида 7 мингга яқин йигит-қиз зарбдор қурилишларга комсомол йўлланмалари билан борди. Қашқадарё, Бухоро, Тошкент область комсомол ташкилотлари зарбдор қурилишларга айниқса катта ёрдам бермоқдалар.

Бу йил республика студент қурилиш отрядларининг кўп минг кишилик армияси 19 миллион сўмлик капитал маблағни ўзлаштиради. Улар ёзги меҳнат семестрини республикамизнинг ва бошқа қардош республикаларнинг энг муҳим қурилиш объектларида ўтказадилар. Қурилишда донг таратган энг яхши қурувчи студентлар Гагарин шаҳрини бунёд этишда иштирок этишади.

Комсомоллар, совет ёшлари бугунги байрамни ўз сафларини янада жипслаштирган, янада кучга тўлган, коммунистик қурилиш ишига ҳар қачонгидан ҳам зўр ғайрат билан киришган ҳолда кутиб олмоқдалар. Ҳамиша изланувчан, серғайрат ёшлик бундан буён ҳам ўзининг шижоатли меҳнати, билим чўққиларини эгаллашдаги сабот-матонати билан Ватан ва халқни хушнуд этаверади.

А. ХУЖАЕВ,
Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг секретари.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

Германия Демократик Республикаси ишчи-деҳқонлари Владимир Ильич Ленин номини ҳурмат ва эҳтиром билан тилга оладилар. Берлиннинг янги барпо этилган майдонларидан бирига ўрнатилган жаҳон пролетариати доҳийсининг ҳайкали ана шу меҳр тимсоли бўлиб турибди. Суратда: майдоннинг умумий кўриниши акс эттирилган.

ТАСС фотохроникаси.

Л. И. БРЕЖНЕВ НУТҚЛАРИНИНГ ТУПЛАМИ ЯПОНИЯДА НАШР ЭТИЛДИ

ТОКИО, 22 июнь. (ТАСС). Япониянинг тараққийпарвар «Синдиздайся» нашриёти «Л. И. Брежнев Совет Иттифоқининг сиёсати ва халқаро аҳволи тўғрисида» деган тўпламни босмадан чиқарди, Тўпламга Л. И. Брежневнинг В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллиги муносабати билан қилган доклади. ВЛКСМ XVI съездида сўзлаган нутқи, КПСС XXIV съездига ҳисобот докладидан олинган парчалар, Совет Иттифоқининг эллик йиллиги тўғрисидаги доклади, шунингдек бир қанча бошқа нутқларининг текстлари киритилган.

«Синдиздайся» нашриётининг президенти Н. Като ТАСС мухбири билан суҳбатда бундай деди: «Бу тўпламнинг босмадан чиқиши КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг АҚШга қилган визити билан бир вақтга тўғри келганлигидан хурсандмиз. Бу китоб Японияда Совет Иттифоқининг унинг ташқи сиёсатини янада чуқурроқ тушуниш ишига ёрдам беради деб умид қиламиз, мамлакатимизда Совет Иттифоқига бўлган қизиқиш кун сайин ўсиб бормоқда».

БУТУН ДУНЁ ХАЛҚЛАРИНИНГ МАНФААТЛАРИНИ КЎЗЛАБ

АҚШда давом этаётган олий даражадаги Совет — Америка музокараларининг боришини жаҳон матбуоти, радио ва телевидениеси зўр эътибор билан кузатиб бормоқда. Турли мамлакатларнинг матбуоти, сиёсий ва жамоат арбоблари КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг АҚШга визити тинчлик ва ҳамкорлик учун қулай тарзда бутун халқаро вазиятнинг ривожига чуқур таъсир кўрсатади, деб ишонч билдирмоқдалар.

Вашингтонда олий даражадаги учрашув, деб ёзади «Крисчен сайенс монитор» газетаси, Совет—Америка ҳамкорлиги оддий иш бўлиб қоладиган кунни яқинлаштирмоқда, деб ёзади. Газета қишлоқ хўжалиги, океанография, транспорт, маориф, маданият, фан ва техника соҳасида Совет Иттифоқи билан Қўшма Штатлар ўртасида алоқа ва ҳамкорлик хусусида тузилган бир қанча битимлар бундай умидларни кучайтираётганлигини уқтириб ўтмоқда.

Газеталар Вашингтонда имзоланган Совет—Америка битимларини шарҳлаб бу битимлар Совет ва Америка халқлари ўртасида яхши муносабатларни мустаҳкамлашга кўмаклашади, деган фикрни билдирмоқдалар.

КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг визити ва АҚШ Президенти билан музокаралари социалистик мамлакатлардаги матбуотнинг диққат марказида турибди. Болгария халқи, деб ёзади «Земеделско знаме» газетаси, Леонид Ильич Брежневнинг АҚШга қилган визитини зўр қизиқиш билан кузатмоқда ва визит натижаларини чин юракдан табрикламоқда. Чунки, БХР меҳнаткашлари фақат Совет—Америка муносабатларидагина эмас, балки бутун халқаро муносабатлар ривожида ҳам янги давр бошланишига ишонадилар. Ўрток Брежневнинг АҚШга қилган самарали визитининг биринчи даврида конкрет ва равшан натижаларга эришилди. Бу натижалар икки мамлакат ўртасидаги муносабатлар учунгина эмас, балки бутун халқаро муносабатлар учун ҳам катта аҳамият ва мазмун касб этади.

Софиядаги «Верчерни новини» газетаси турли соҳаларда Совет—Америка ҳамкорлигининг ривожланиши жаҳондаги энг қудратли икки давлат ўртасида бўлган муносабатларни янада мустаҳкамлашини ва бу муносабатларнинг мустаҳкам ва барқарор бўлишини уқтириб ўтади. Мана шуларнинг ҳаммаси бутун дунёдаги сиёсий вазиятга, планетамизнинг истиқболига самарали таъсир ўтказади, чунки бу омиллар Пекинда жар солиб айтаётганларидек «икки ўта буюк давлатнинг фитнаси» ҳам эмас, ғарбдаги бир қанча мамлакатларнинг пойтахтларида, кескинликни юмшатиш мухолифлари даъво қилганидек «дунёни таъсир доираларига бўлиб олиш» ҳам эмас.

«Тинч ҳамкорлик принципларига асосланган Москва битимлари имзоланганидан кейин бир йил ўтиб шу принципларни амалда кенгайтириш ва жорий этиш йўлида катъий қадам қўйилди», деб ёзади Братиславада чиқадиган «Правда» газетаси. Вашингтонда имзоланган янги битимлар конкрет характерга эга, деб ёзади шу газета.

Югославияда чиқадиган «Борба», «Политика» ва бошқа газеталар Вашингтонда имзоланган битимларни «Олий даражадаги Совет—Америка учрашувларининг катта муваффақияти» деб баҳо бермоқда.

Монголияда чиқадиган «Унэн» газетаси ҳар иккала мамлакат ўртасида имзоланган битимлар катта аҳамиятга эга эканлигини таърифлаб бундай деб ёзади: «Бу ҳужжатлар жаҳондаги иккита энг буюк давлат ўртасидаги муносабатларни янада юксак даражага кўтаради, бу эса шубҳасиз, умуман халқаро муносабатларни нормаллаштиришга, халқлар ўртасида ўзаро ишончни мустаҳкамлашга ва ўзаро қулай ҳамкорликни муваффақиятли ривожлантиришга самарали таъсир кўрсатади».

«Оқ уйдаги музокараларда, деб ёзади Польшанинг «Трибуна люду» газетаси, ўзаро ишончни мустаҳкамлаш, қуролланиш учун ажратилган маблағларни чеклаш, бўшаган маблағлардан тинч мақсадларда фойдаланиш, ҳарбий соҳадаги кескинликни камайтириш ҳамиша энг асосий мавзу бўлиб қолмоқда».

Венгриядаги «Мадьяр немзет» газетасининг Вашингтондаги мухбири «КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг бемалол суҳбати унинг сиёсий арбоблар ва матбуот вакиллари билан дўстона, хушчақчаклик ва ҳазил мутоиба билан гаплашуви американликларда жуда яхши таассурот қолдирмоқда» деб уқтириб ўтади.

«Юманите» газетаси Совет—Америка музокаралари хусусидаги шарҳларида бундай деб ёзади: «Бошқа мамлакатлар СССРнинг АҚШ билан маслаҳатлашувидан чўчиш уёқда турсин, балки аксинча кескинликни камайтириш сари, ялпи можароларни бошлаб юборишга қарши янги гарантиялар сари қўйилган қадамларни табриклашларигина мумкин. Совет—Америка муносабатларининг тенглик ва ўзаро қулайликгагина асосланган ҳолда яхшиланиши халқаро вазиятга ижобий таъсир кўрсатади. Чунки, бу муносабатларнинг яхшиланиши «совуқ уруш» сарқитларини бартараф этишга, алоқалар йўлидаги сунъий тўсиқларни олиб ташлашга имкон беради».

ГФР матбуоти АҚШда Л. И. Брежнев олиб бораётган музокаралар дўстона вазиятда ўтаётганлигини таъкидлайди. Совет Иттифоқи билан яхши ҳамкорлик иштиёқини ҳар қадамда учратиш мумкин, деб уқтириб ўтади «Кельнер штадт-анцайгер» газетаси.

Италиядаги «Глобо» газетаси Вашингтонда Л. И. Брежнев музокараларини «Буюк рус—америка музокараси» деб атайди. «Унита» газетасининг ёзишича, «Л. И. Брежневнинг АҚШга визити тинч-тотув яшаш учун гарантия бўлиб хизмат қилади».

Финляндиянинг «Пявен уутисет» газетаси Л. И. Брежнев билан Р. Никсоннинг учрашувлари жаҳондаги барча халқлар учун хавфсизликни таъминлаш ишида муҳим роль ўйнайди, деб ёзади. Бу учрашув, шунингдек Европанинг манфаатларига ҳам мувофиқдир, албатта ва шунинг учун ҳам Европа халқлари ва айникса шимолий мамлакатларнинг халқлари бу музокараларни қўллаб-қувватлайди ва муваффақият тилайдилар» деб ёзади.

«Баъзи бировлар икки энг буюк давлат ўртасидаги ҳамжиҳатликдан ташвишга тушмоқдалар. Аммо ер юзасидаги кўпчилик кишилар Брежнев билан Никсоннинг учрашуви тарих ғилдирагини олға қараб буришига аминдирлар», деб ёзади Байрутда чиқадиган «Ашшааб» газетаси.

Жаҳондаги икки энг буюк давлат ўртасида ҳамкорлик ва ҳамжиҳатлик вазиятининг яратилиши халқаро кескинликни камайтиришга кўп жиҳатдан ёрдам беради. Мустаҳкам тинчлик барча давлатларнинг ва биринчи навбатда ривожланаётган мамлакатларнинг иқтисодий жиҳатдан тез ривожланиши ва фаровонлигининг ўсиши учун зарур шартдир, деди ТАСС мухбири билан суҳбатда Сомалининг таниқли жамоат арбоби Аҳмад Саид Варсама.

Афғонистон, Ҳиндистондаги, Осиёнинг бошқа мамлакатларидаги жамоатчилик ва матбуот шу фикрга қўшилмоқда. «Л. И. Брежневнинг Р. Никсон билан музокаралари», деб ёзади «Қобул таймс» газетаси, фақат СССР ва АҚШ учунгина эмас, балки шунингдек бутун дунё учун ҳам жуда катта аҳамиятга эгадир. Л. И. Брежневнинг визити совет тинчлик сиёсатининг изчиллигини кўрсатувчи яна бир далилдир».

Даккада чиқадиган ва Бангладешдаги ҳукмрон партияга яқин турган «Банглар бани» газетаси бундай деб ёзади: «Бутун дунё халқлари иккала гигант ядро мамлакатлари ўртасида олий даражада бўлган бу учрашувга зўр умид билан қарамоқдалар ва ядровий қуролланишни чеклаш соҳасида янги қадамлар қўйилишини сабрсизлик билан кутмоқдалар. Биз Л. И. Брежнев билан Р. Никсоннинг учрашувларига муваффақият тилаймиз».

Аргентина коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари Херонимо Арнедо Альварес ТАСС мухбири билан суҳбатда бундай деди: «Л. И. Брежневнинг Р. Никсон билан олиб бораётган музокаралари Совет ва Америка халқларинигина қизиқтириб қолаётгани йўқ. Бу визитни бутун дунё зўр эътибор билан кузатаяпти. Чунки, у давлат тузимлари турлича бўлган мамлакатлар ўртасида тинч-тотув яшаш сиёсатини ривожлантириш йўлида қўйилган янги қадамдир. Бу музокараларни бутун Латин Америкаси ва табиийдирки, Аргентинада ҳам ғоят маъқулламоқдалар. Аргентинада жаҳонда юз бераётган воқеаларга кейинги вақтларда янгича баҳо берилмоқда. СССР ва социалистик система бутун дунёда тинчлик учун курашда етакчи роль ўйнаётганликларини исбот этдилар».

(ТАСС, 21 июнь).

САВДО-ИҚТИСОДИЙ АЛОҚАЛАРНИ РИВОЖЛАНТИРИШГА ДОИР

ВАШИНГТОН, 22 июнь, (ТАСС). Шу йил 31 октябргача Вашингтонда Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг савдо ваколатхонасини ва Москвада Америка Қўшма Штатларининг коммерсия бюросини очиш тўғрисидаги протокол бугун шу ерда имзоланди.

Айни вақтда Америка — Совет савдо палатасини тузишга доир масалалар хусусида ҳам протокол имзоланди.

Ҳар иккала протокол СССР билан АҚШ ўртасида савдо-иқтисодий алоқаларни янада ривожлантириш учун катта аҳамиятга эгадир.

Протоколларни СССР ҳукуматининг топшириғига мувофиқ СССР ташқи савдо министри Н. С. Патоличев, АҚШ ҳукуматининг топшириғига мувофиқ Президентнинг иқтисодий масалалар бўйича ёрдамчиси, АҚШ молия министри Ж. Шульц имзоладилар.

МУҲИМ ОМИЛ

СОФИЯ, 21 июнь. (ТАСС). Социалистик иқтисодий интеграцияни ривожлантириш ва кучайтириш — Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар экономикасини ривожлантиришнинг, социалистик ҳамдўстликни мустаҳкамлашнинг ва жаҳон миқёсида социализм позицияларини кучайтиришнинг муҳим омилидир. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг XXVII сессияси Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар бирлиги ва жипслигининг, Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши халқаро мавқеи ўсаётганлигининг янги намойиши бўлди. Болгария Компартияси Марказий Комитети Сиёсий бюроси билан Болгария Халқ Республикаси Министрлар Советининг бу ерда бўлиб ўтган мажлиси тўғрисидаги ахборотда ана шулар ҳақида гапирилади.

Бу мажлисда Болгария Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси С. Тодоров бошчилигидаги Болгария делегациясининг Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашининг Прагада бўлиб ўтган XXVII сессиясидаги фаолияти маъқулланди. Сессияда кабул қилинган қарорлар, дейилади ахборотда, социалистик иқтисодий интеграция комплекс программасини янада муваффақиятлироқ бажариш учун муҳим аҳамиятга эгадир.

«АПОЛЛОН»ДАГИ КОСМОНАВТЛАР СУВГА ҚУНИШДИ

НЬЮ-ЙОРК, 22 июнь. (ТАСС). Американинг ичига космонавтлар Ч. Конрад, Ж. Кервин ва П. Вейц тушган «Аполлон» космик кемаси бугун Тинч океаннинг белгиланган районида сувга қўнди.

«Скайлэб» орбитал станциясининг ичида илмий экспериментлар ўтказган уч космонавт космосда 28 кун бўлди.

Ҳиндистон аҳолиси

ДЕҲЛИ, 21. Бу ерда Ҳиндистон аҳолисининг 1971 йилда ўтказилган охирги рўйхатининг узил-кесил натижалари эълон қилинди.

Мавжуд анъанага мувофиқ 1901 йилдан бери Ҳиндистон аҳолисининг рўйхати ҳар ўн йилда ўтказилиб келмоқда. ЮНИ агентлигининг хабар беришича, рўйхат маълумотларига кўра, мамлакат аҳолиси 1972 йилги ўсиш ва шу йилнинг дастлабки олти ойидаги ўсишни ҳисобга олмаганда 547.949.809 киши бўлган.

Мамлакатда беш юз мингдан ошиқ қишлоқ бор. Республика аҳолисининг 80 проценти қишлоқларда яшайди. Ҳиндистоннинг шаҳар аҳолиси 190 миллион кишига боради.

Ҳиндистоннинг аҳоли сони жиҳатидан катта шаҳарлари қуйидагилар: Калькутта (7.031.000 киши), Катта Бомбай (5.971.000 киши), Деҳли (3.647.000 киши), Мадрас (3.117.000 киши), Ҳайдаробод (1.796.000 киши), Аҳмадобод (1.742.000 киши), Бангалур (1.654.000 киши), Канпур (1.275.000 киши) ва Пуна (1.135.000 киши).

Совет кишиларининг фазилати

ҚЎШНИЛАР

Инсон билан тирикдир инсон,
Муҳаббатдан ҳаётнинг боши.
Одамзодга бахш этади жон,
Одамларнинг меҳр қуёши.
Эркин ВОҲИДОВ.

Уста Олим кўчаси 1-тупик, 5-уй. Ҳайҳотдай ҳовлида салкам 100 ёшли Жаҳон момо ёлғиз қолди. Икки йил илгари момонинг бағри бутун-қанотида қизи Манзура, тўтидек неваралари — Аҳмаджон, Маҳаммад, чевараси, келини бор бу хонадонда ҳам ҳаёт эл қатори нурафшон, дориламон эди. Лекин бу бахтиёрликнинг умри ёз ёмғиридай қисқа бўлди. Аҳмаджон юриб-туриб хазон бўлди. Хотини ўғлини олиб, бу даргоҳни тарк этиб чиқиб кетди. Маҳаммад бўлса акасининг тескариси эди. Феълидан топди. Ҳозир у аҳлоқ тузатиш колоннасида.

Фарзанд доғи Манзура хола билан момонинг юзини куйик, бағрини пора-пора қилди. Жудоликка, ориятга чидаёлмаган Манзура хола ётиб қолди. Дард дардга қўшилиб, онани ҳаёт гулшанидан юлиб кетди. Оила тутдек тўкилган, Жаҳон момо шўппайиб қолганди. Шу орада момо оғир ётиб қолди. Узоқдаги қариндошлар етиб келгунича яқинидаги қўшнилар корига яради. Ким момонинг бошида, ким келди-кеттини кутган, дастурхон тузатган...

— Болаларимнинг ҳоки-суви тўкилган уйни, шундоқ қўшниларимни ташлаб қаёққа ҳам борардим. Дилбандларимнинг чироғини ёқиб ўтираман, — деди момо қариндошларининг илтифотига жавобан.

Қўшнинг тинч-сен тинч. Момога ён қўшни Кумри опадан ҳаловат қочди. Ҳеч кимни ёлғиз қилмасин, ҳеч кимни кексаликда, энди орзим ошга етди деб фароғат кутганида чеҳрасини кўз ёшлари ювмасин. Кумри опа шуларни ўйлаганда эзилиб кетади. У момо билан янги қўшни бўлишган кезларидаги осуда кунларни қумсайди. Невара ва чеваралари бағрида жамбул-райҳонлар чеккасида оқ дока оймолни уёк-буёғига солиб ўтирган момонинг чароғон кунларини кўз олдига келтиради. Қани у қўшни оши узатишлар, меҳмон келганда бир-бирларини йўқлашлар, тўй ва маросимларга биргалашиб борган кунлар... Қани энди бир мўъжиза рўй берса-ю, буларнинг ҳаммасини қайтариб берса! Кумри хола шуларни ўйларкан, оши ошида, чойи чойда қолиб, бир девор орқасидаги одамлар нигоҳига, одамлар меҳрига ташна-ю-зор қўшниси ҳузурига шошиб чиқарди. Гоҳида ўзи, келини, гоҳида болаларидан биронтаси момога ҳамроҳ. Девордан очилган туйнук уларнинг йўлинигина эмас, дилини ҳам янада яқин қилди.

Икки йилдирки, бу икки хонадон бир оиладек қадрдон бўлиб кетган. Жонсарак Кумри опа гоҳ Жаҳон момонинг уст-бошларини ювиб бир дор қилиб илаётган, овқатлантираётган, врач бошлаб келаётган бўлади. Кумри Пиримова етти ўғил-қизнинг ҳам онаси, ҳам отаси. Учинчи туғруқхонанинг оддий ишчиси ҳам. Қўшниси [illegible]

Уларнинг бу илтифот ва мурувватларидан энтикиб, беихтиёр табиатга таъзим қилгинг келади. Бунча сахийсан, табиат! Инсонга қолганда сен уни меҳр ва саховатга шу қадар ёлчитгансанки, қуёш, оламга ҳар куни нур таратиб, элату-элларга ҳарорат эҳсонини улашишни канда қилмаганидек, одам ҳам бир-бирига меҳр қуёшини сочмаса кўнгли ўрнига тушмаётгандай. Ўз табиатига монанд, бағри кенг инсон қалбидан ҳар қандай шароитда ҳам яхшиликка ўрин топилаверади.

Инсон ҳаётга келади, ҳаётдан кетади. Яхшиликнинггина умри боқий. Улуғ Ватан уруши йиллари Жаҳон буви Шоназарова ўғиллари, турмуш ўртоқларини жангга йўллаган қўшниларидан кимга опа бўлиб, дардини бўлишган, кимга она бўлиб далда берган, етимларнинг бошини силаб бошпана берганди. Ўшанда тақдир айланиб одамларга қилган бир яхшилиги ўн яхшилик бўлиб қайтади деб ўйламаганди. Яхшилик ерда қолмайди. Яхшилик яхшилик қилган одамингдан бўлмаса, бошқалардан қайтади.

— Мендан қайтмаса бола-чақаларингиздан, ёру-дўстларингиздан қайтсин, болаларим, — деб дуо қилади қўшниларидан миннатдор момо.

Яхши одамлар бор эканки, момо ёлғизликни сезмади. Момонинг сўник, муштупар қалби одамларнинг тафтидан яна жон олди. Унинг нуроний кўзларида ажиб бир ёпқинлик-ҳаётга, яшашга, орзу-ҳавасга ташналик, интиқлик:

— Зора Маҳаммадим эс-ҳушини йиғиб қайтса? Уйлантирсам, келинимнинг қўлидан чой ичсам...

* * *

Ярим тун. Ҳабиба хола бетоқатланиб қизини уйғотди:

— Ғалати бўлиб кетяпман, Шосаиджонни чақир.

Ферузахон шоша-пиша онасига пиёз ҳидлатди, қатиқ тутди. Бўлмади, Она яна Шосаиджонни йўқлади. Ярим кечада ширин уйқудаги қўшнини безовта қилиш... лекин...

Шосаид ака рафиқаси Муқаддасхонга беморга зудлик билан укол қилишни, дори ичиришни айтади. Бемор дармон уйқусига кетгандагина эр-хотин уйларига чиқиб кетишди. Шосаид ака ишга келаётиб ҳам. кетаётиб ҳам қўшнисидан хабар олади. Район врачини чақиришни маслаҳат беради...

— Яна битта укол қилиб қўйсам, отдай бўлиб кетасиз, холажон, — жилмайиб кўргани чиқади Муқаддасхон.

Октябрь массивидаги Лочин кўчасида истиқомат қилувчи Шосаид ака билан Муқаддасхоннинг оддий кунларидан бир куни бу. 22-шифохонанинг даволаш бўйича бош врач ўринбосари Ш. Шомуродов. массивдаги 6-шифохона ҳамшираси Ш. Шомуродова учун маҳалла иккинчи меҳнат даргоҳи. [illegible]

— Соғлиқлар яхшими, болалар омонми, — Шосаид аканинг қўшнилар билан салом-аликдаги кейинги биринчи саволи бу.

— Раҳмат, омон бўлинг, — дейишади миннатдор қўшнилар.

Бек аканинг уйидан ёнғин чиқди. Ким «пожарное» ва «Тез ёрдам»га хабарга чопган, ким олов оралаб кўрпа-ёстиқ, уй анжомларини ташишган, сув сепган ким. Уй эгаларини юпатган ким.

Гуландом опа билан Мурод ака невара кўришибди. Ўғиллари ҳам хизматни бажариб қайтиб келибди. Қўшнилар муборакбодга отланишган. Муҳаббат опа қизини узатяпти. Тўй-тўйдек бўлсин. Қўшнилар ширин ташвиш тараддудида: биргалашиб унутилмайдиган совға қилиш ҳақида ўйлашади. Тўйхонани безашади. Дастурхонга тортиладиган ноз-неъматларни пиширишган. Кимни тавонхонага, кимни ошхонага, кимни «хушкелибсиз»га тайинлашган...

Ер қимирлаши оқибатида шаҳарнинг турли бурчакларидан кўчиб келиб, сайхон ерларга иморатлар қуриб, боғу-бўстонлар яратиб ҳаёт берган нотаниш оилалар ўзаро ёрдам, ҳамжиҳатлик туфайли туғишгандай қадрдон бўлиб кетдилар.

* * *

Бурхонжон оғир аҳволдаги рафиқасини касалхонага ётқизиб келди. Тўрт ёшли қизчаси, икки ёшли ўғлига қараб, касалхонага қатнаб ҳафталарни ўтказди. Ҳафталар ойларга улана бошлади.

— Бемалол ишингизга бораверинг. Болаларингиз олтитамиз қатори юраверади, — ён қўшниси Турғун ака билан Шарифа опа Бурхонжоннинг жонига оро киришди. Бир неча ой Бурхонжоннинг фарзандларини ўз болаларидек парвариш қилишди. Муқаддамхон уйига бошқа қайтиб келмади. Бурхонжоннинг бу кунлардаги изтиробларининг чеки йўқ эди. Унинг шундай оғир кунларида яна ён қўшнилари ярашди. Уни тушкунликдан олиб чиқиб, руҳини кўтаришди, ёлғизлигини билдирмай. хотинининг мавлиятларини ўтказишда бел боғлаб туриб беришди...

Бурхонжоннинг дўмбоқларини болалар боғчаси ҳадемай ўз бағрига олади. Улар ҳаётда ўз йўлларини топиб кетадилар. Ибрат кўчаси, 57-уйда рўй берган бу оғир кунлар, қийинчиликлар бора-бора унутилади. Шундай қоронғу кунларида уйини чироқ бўлиб ёритган, кемтик қалбини жигари бўлиб тўлдирган, йиқилганда турғазган ён қўшниларининг яхшиликлари Бурхонжоннинг ёдидан сира чиқмайди.

* * *

Замонасига яраша бағри кенг, феъли кенг совет кишилари бирбирларига сахийлик билан оқибат кўрсатиб, элатларнинг ҳамжиҳатлиги, қардошлигига етаклайдиган улкан меҳр дарёсига ирмоқ бўлиб қўшилмоқдалар. Бу дарёга антиқа бир кўприк камар. Унинг [illegible]

Дилбар МАҲМУДОВА.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ МЕХИКО. Мексика давлат «Аэро-Меҳико» авиакомпаниясининг Хьюстон — Пуэрто — Вальярта маршрути бўйлаб учган «ДС-9» маркали самолёти фалокатга учради. Самолёт Тинч океан соҳилида жойлашган Пуэрто-Вальярта Мексика курорти аэропортига қўнган чоқда унинг ичида портлаш рўй берган. 23 пассажирнинг ҳаммаси ва экипаж ҳалок бўлган.

◆ ГАВАНА. Куба Республикасининг Президенти Освальдо Дортикос социалистик мамлакатлар соғлиқни сақлаш министрликларининг бу ерда ўтказилаётган кенгашда қатнашаётган делегациялари раҳбарларини революция саройида қабул қилди. Самимий ва дўстона вазиятда ўтган учрашувда Куба соғлиқни сақлаш министри Хосе Гутьеррес Муньис иштирок этди.

◆ БОНН. Тиссена концернига қарашли Бремендаги «Вулкан — Верфт» кемасозлик корхонаси ишчиларидан 5.600 ишчининг забастовкаси қарийб бир ҳафтадан бери давом этмоқда. Иш ташловчилар иш ҳақининг кўпайтирилишини талаб қилмоқдалар. Ишчилар умумий йиғилиш ўтказиб, маъмурият ўз талабларини қабул қилмагунча забастовкани тўхтатмаслик тўғрисида қарор қабул қилдилар.

◆ НЬЮ-ЙОРК. Хавфсизлик кенгаши Германия Демократик Республикаси билан Германия Федератив Республикаси ҳукуматларининг аризаларини кўриб чиқиб, ҳар иккала давлатни Бирлашган Миллатлар Ташкилоти аъзолигига қабул қилишни бугун БМТ Бош ассамблеясига тавсия қилди.

Хавфсизлик кенгашининг раиси — СССРнинг БМТдаги доимий вакили Я. А. Малик ГДР ва ГФРни хавфсизлик кенгаши чиқарган қарор билан табриклади. У кенгаш тавсиясига мувофиқ БМТ Бош ассамблеяси ҳар иккала давлатни БМТга қабул қилиб олиш тўғрисида узил-кесил қарор қабул қилади, деб ишонч билдирди. Бундай қарор, деди у, Европа қитъасида, шунингдек бутун дунёда тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлашга, халқлар ўртасида тинч-тотув яшаш принциплари асосида ҳамжиҳатлик бўлишига ёрдам беради.

(ТАСС).

КОНВЕРТЛАРНИ ОЧГАНДА

МАДАНИЯТ ХАБАРЛАРИ

ТАРҒИБОТЧИ

Касбини жон-дилидан севган кутубхоначи кишилар қалбига йўл тополади. Мухтасархон Қосимова ҳам ана шундай жонкуярлардан. Бир неча йилдирки, у колхозчилар ўртасида ҳаётимиз кўзгуси-китобни тарғиб қилиб келади.

Мухтасархон Қосимова Андижон область Бўз районидаги Жданов номли колхоз кутубхонаси мудираси. У ўз касбига меҳр қўйганлиги сабабли китоб ва китобхонлар сонини ошириш учун тинмай ҳаракат қилади. Кутубхоначи доимо китоб оламидаги янгиликлар билан колхозчиларни хабардор қилиш учун шошилади. Кутубхонага кирган киши девордаги фотомонтажларни, китобни мадҳ этувчи ҳар хил фойдали маслаҳатларни кўриб, беҳад қувонади. Турли мавзуларга доир китоб кўргазмалари ҳам ташкил этилган. Ҳар ойда бир марта китобхонлар конференцияси ва савол-жавоб кечаси ўтказиб турилади.

Дала ишлари авж олдириб юборилиши муносабати билан М. Қосимова дала шийпонларида кўчма кутубхоналар ташкил этди. У бу ерда партия ва ҳукуматимиз қарорлари ҳамда мамлакатимиз янгиликлари билан пахтакорларни таништирмоқда.

Ҳ. РУСТАМОВ,
Андижон области.

АДРЕСИ ҲАММАГА МАЪЛУМ

Фарғона шаҳри, Ленин кўчаси, 7-уй. Бу ерга Марказий китоб магазинининг «Китоб-почта» бўлими жойлашган. Бу адрес номига ҳар куни Тошкент нашриётлари томонидан босиб чиқарилаётган янги китобларни юборишни сўраб кўплаб хатлар келиб турибди. Китобхонлар буюртмаси вақтида бажарилянти.

Яқинда мазкур магазин турли адресларга кўплаб бандеролларни жўнатди. Волгоград областидаги болалар кутубхонасига М. Шевердиннинг «Чўлдаги қуланкалар» ва Б. Пармузиннинг «Махсус кўрсатма берилгунга қадар» китоблари, Мангишлак областининг Янги Узень шаҳрида истиқомат қилувчи А. Булекбоевага эса Алишер Навоийнинг асарлар тўплами юборилди.

Айниқса, «Ўзбекистон» нашриёти томонидан чоп этилган «Беш юзта фойдали маслаҳатлар» китобига қизиқиш катта. Харьковлик В. Писецкийга, тольяттилик Г. Захаровага, свердловсклик Л. Бикововага, ставрополлик Г. Герасимоваларга ҳам юқорида номи қайд этилган китобдан юборилди. Кейинги бир неча ой мобайнида 150 та шаҳарга «Беш юзта фойдали маслаҳатлар» китобидан 2500 та нусха жўнатилди.

К. ВИННИК,
Фарғона области.

ҲИММАТ

Райондаги Куйбишев номли колхоз территориясига жойлашган Ҳамид Олимжон номли 38-саккиз йиллик мактаб коллективи районда биринчилар қаторида жорий ремонтни тугаллади.

Мактабга қўшимча тўртта синфхона, иккита фан кабинети қуриб беришда колхоз қурувчилари ҳиммат кўрсатишди.

Т. ТУҚЛИБОЕВ,
Ворошилов райони.

* * *

Шунингдек, газетхонлардан А. Благовешенский, М. Бойтоева, М. Бердиев, Ҳ. Қозоқов (Тошкент), А. Абубакиров (Андижон), У. Ражабов (Самарқанд), М. Раупов, Ю. Ўроқов, Р. Неъматов (Бухоро), И. Бекмамбетов, М. Сулаймонов, Н. Икромова (Фарғона)лар ҳам ўз хатларида турли хушхабарлар, маданият янгиликлари ҳақида ёзиб юборишган.

СПОРТ

ХАБАРЛАР

ПОЙГА ҒОЛИБИ

Каунас шаҳрида «Динамо» жамияти марказий Совети биринчилиги учун велосипед пойгаси ўтказилди. Шоссе бўйлаб ўтказилган бу мусобақада республикамиз вакиллари юқори кўрсаткичга эришдилар. Динамочиларимиз Ю. Годунов, В. Ярков, М. Асқаров, С. Чеботаревдан иборат Ўзбекистон командаси биринчиликни эгаллади. Улар 50 километрлик масофага бир соату 8 минут 13 секунд вақт сарфлашди. 100 километрга ўтказилган ҳалқа йўл бўйлаб пойгада В. Ярков иккинчи бўлди.

ЧАҚҚОН ЁШЛАР

Сув тўпи бўйича республика ёшлар терма командаси олий лига вакили — Москванинг «Торпедо» коллективи билан учрашди. Ватерполчилар ўртасида ўтказилган мазкур ўртоқлик учрашуви Тошкентдаги «Тўқимачи» стадионининг бассейнида бўлди. Мухлисларда катта қизиқиш уйғотган бу ўйинда республикамиз ёшлари чаққонлик кўрсатиб, 7:6 ҳисобида ғалаба қилишди.

Тошкент тўқимачилик комбинатининг шижоаткор коллективи аҳолига ранг-баранг газламалар етказиб бериш учун ғайрат кўрсатмоқда. Ишлаб чиқариш топшириқларини муттасил ошириб бажармоқда. СУРАТДА: корхонанинг пардозлаш фабрикаси жонкуяр ишчиси Римма Давлатбоева конвейердан тўлғаниб тушаётган газламаларни кўздан кечирмоқда.

И. Глауберзон фотоси.

САДОҚАТ

Содиқ ака узоқ йиллардан бери темир йўлда хизмат қилади. У кишини «Техника тарғиботи» вагонининг проводниги дейилса, кўпчилик танийди. Яқинда хушхабарчи унинг уйига бир мактуб-телеграмма келтирди. Ўрта Осиё темир йўлининг Ховос бўлинмаси бошлиғи йўллаган мактубда самимий миннатдорчилик баён қилинган эди.

«Ҳа, ўшанда ноҳушлик юз бериши ҳеч гап эмасди», кўнглидан ўтказди проводник... Воқеа бундай бўлганди:

Тошкент — Жиззах маршрути бўйича йўлга чиққан поезд «Дўстлик» станциясида тўхтаб турганда гуриллаб юк составн ўта бошлади. Тобора тезлигини орттираётган поезд ўтиб бўлаёзган пайтда, нимадир қарсиллаб кетди. Содиқ ака аввал деразадан қараб, ҳеч нарса англай олмади. Кейин пастга тушди. Поезд анча олислаб қолганди. Бир-икки қадам олдинга юрган эди ҳамки, каттагина темир парчасига қоқилаёзди.

— Ия, бу накладка-ку?! Ахир бусиз из-из бўладими! Йўлнинг равонлиги ҳам, изларнинг бир бутундек уланиб туриши ҳам шунга боғлиқ-да. Больтларидан ажрабди...

Кеч кириб борарди. Ҳадемай қош қораяди. Содиқ ака ҳаяллламай станция навбатчиси олдига югурди. Бор гапни айтиб тушунтирди. Ремонт бригадаси етиб келгандан кейингина ҳотиржам ўз вагонига чиқди. Бироздан кейин поезд ҳаракатга келди. Тошкентлик темир йўлчи Содиқ ака Салимовнинг зийраклиги туфайли хатарнинг олди олинди.

М. ҚУДРАТОВА.

Саҳифада:

- ТЕМИРЙЎЛЧИНИНГ ЗИЙРАКЛИГИ
- ЯНГИ НАВЛАР
- КАСБГА МЕҲР
- МАКТАБ РЕМОНТДАН ЧИҚАРИЛДИ
- ФИЗКУЛЬТУРА ВА СПОРТ

ФАН ВА ТЕХНИКА янгиликлари

«Ўзбек-5» шолиси

Ўзбекистон Шоличилик илмий-текшириш институтининг олимлари Бутуниттифоқ шоличилик институти коллекциясидаги шолилардан саралаш йўли билан «Ўзбек-5» деган шоли нави яратдилар. Янги нав попугининг узунлиги 20-23 сантиметр бўлиб, унча-мунчага эгилмайди, ундаги оч сарғиш донлар ғуж жойлашган. «Ўзбек-5» шолиси вегетация даври, пояларининг ётиб қолмаслиги, донининг тўкилмаслиги, технологик сифатлари ва мазаси жиҳатдан шу вақтгача экиб келинган стандарт шоли навларидан устун туради. Уч йил давомида ўтказилган синовлар натижасида «Ўзбек-5» шолисидан Тошкент областининг Қуйи Чирчиқ нав синаш участкасида гектар бошига 83,3 центнердан, Хоразм областининг Гурлан нав синаш участкасида 71,5 центнердан ҳосил олинди. Умуман, республикамиз бўйича мазкур нав шолидан ўрта ҳисобда 64,9 центнердан шоли олинди, бу эса стандарт «Узрис-269» шолиси ҳосилидан ҳар гектарига 5,7 центнердан ортиқдир.

Ёнғоқнинг ана бир хосияти

Никитский ботаника боғининг (Ялта) олимлари ёнғоқдан бактерияларга, жумладан, сирка кислота ва сут кислота ҳосил қилувчи микроорганизмларга қирон келтириш хусусиятига эга бўлган физиологик актив модда ажратиб олишди. Резавор ёки мева шарбатига бу моддадан озгина қўшилса шарбат бир йил турса ҳам ачимайди, таъми ҳам бузилмайди. Янги моддани акациянинг ҳамда доим яшил бута ўсимлик-миртанинг баъзи навларидан ҳам олиш мумкин экан. Яқин орада мазкур моддадан озиқ-овқат саноатида кенг кўламда фойдаланилади.

Ер ости шаҳри

Ўн саккизта илмий-тадқиқот ва лойиҳалаш институтлари Москва ерости кенглигининг бош схемасини тузиш ва ер остидан фойдаланиш бўйича катта ҳажмдаги ишларни олиб бормоқдалар. Бу ерда автомобиль тонеллари ўтказиб, пойтахтнинг шимоли билан жанубини, ғарби билан шарқий қисмининг боғлаш, юк ва енгил автомобиллар учун автобазалар, автобус станциялари, темир йўл вокзаллари қуриш кўзда тутиляпти. Ана шу бир қатор объектлар билан биргаликда магазинлар, омборхоналар, почтамтлар, дўконлар, ателье, кинотеатрлар, сув ҳавзалари, спорт заллари ҳам жойлашади.

Буларнинг ҳаммаси минглаб гектар ерни кўкаламзорлаштириш, Москвани янада серқуёш қилиш, уни мусаффо об-ҳаво билан таъминлаш имконини беради. Бу улкан қурилишга 4 миллиарддан ортиқ маблағ сарфлаш талаб этилади.

Ўзбелон

Ўзбек мутахассислари хона ҳароратида, ҳатто қанддан ҳам тез эрийдиган тола яратдилар. Янги материални медицинада, енгил ва озиқ-овқат саноатида қўлланиш мумкин. Биринчи марта сувда эрувчан тола — винол Германияда 30-йилларда олинган бўлиб, медицинада қўлланиларди. Бироқ, у ҳарорат таъсирида эриб кетарди. Химиклар унинг ҳароратини одам танаси ҳарорати даражасига туширнш учун уриниб кўрган эдилар.

Тошкентлик олимлар, профессор Б. Геллер ва техника фанлари кандидати А. Ҳамроевлар томонидан олинган тола организмда яхши эрибгина қолмай, шу билан бирга ундан тўла чиқиб ҳам кетади.

Ўзбелондан медицинада, енгил ва озиқ-овқат саноатида кенг фойдаланиш мумкин. Масалан, бу янги тола тўқимачилик саноатида ипларнинг мустаҳкамлигини оширади.

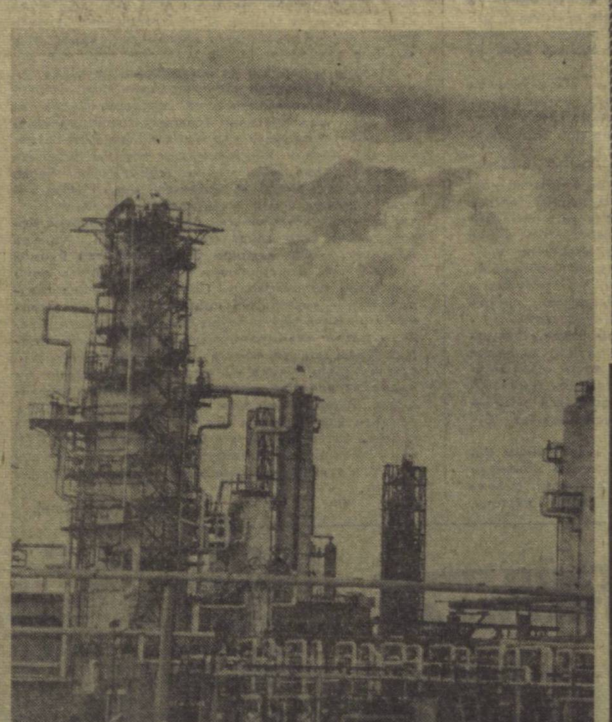

СУРАТДА: Фарғона нефтни қайта ишлаш заводи бош корпусларидан бирининг кўриниши акс эттирилган. Меҳнатсевар Фарғона нефтчилари тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи йилини юксак меҳнат зафарлари билан якунлаш мақсадида фидокорона меҳнат қилишаётир.

Г. Бойко фотоси. (ЎзТАГ).

АНҚОВЛАР „ДЎСТИ"

ФЕЛЬЕТОН

Энди бунақаси етти иқлимда топилмайди. Қирққа кириб, қирқ минг ҳунар кўрсатди. Нене одамларнинг дўпписини осмонга, калишини бошига илдириб кетди.

Қалдирғоч қанот мўйлаби микти гавдасига бўлакча «файз» киритган. Товламачининг бу савлати — ярим давлати. Қолган ярим давлатини у резинкадай ҳар мақомга эгилиб-букилаверадиган тили орқали топади.

Ҳар куни тонгда «Запорожец» машинасига ўтириб, қайларгадир етиб боради. Мақсади аниқ—соддадил, пулдор одамни топиб, ғақиллатиш. Қандайдир сирли қизил дафтарчани унга кўрсатар экан, ўзини таништиради:

— Майор Жорка! ОБХСС ходими!

Гоҳида жазаваси тутиб кетиб: «Ҳой, мен кимман! Полковник Жоркаман!» — дейишдан ҳам тоймайди.

Қаҳрамонимиз Жорка Тошкентда ном қозонган марҳум Ширин отиннинг кўз қораси бўлади. Отинча ая азиз фарзандининг танглайини текин таом билан кўтарди. Шу боисдан бўлса керак, бола фақат фирибгарлик, товламачилик билан топилган таомларнигина яхши ҳазм қиладиган бўлди.

— Текин томоқ танни тоза қилади, — дерди Ширин отин йиғиндан олиб келган тугунчасини боласи олдига қўяр экан.

Бундай емишлардан танаввул қилиб «тани тоза» бўлган Жорка полизларда пайдо бўлиб қоладиган ғумайлардай гуркираб ўсаверди. Энди тенгдошларига кун йўқ. Тегишганга тегар, тегмаганга кесак отар эди.

Ширин отиннинг «ширин тарбияси» ўз мевасини кўрсата бошлади. Жорка роппа-роса 25 ёшга тўлган куни 1958 йилнинг 30 январида бир қизчага шилқимлик қилиб, қамалиб қолди. Энди кўзи мошдек очилиб, уёқдан «мулла» бўлиб қайтар, дейишган эди. Асло! Ўрганган кўнгил-ўртанса-да, қўймади. 1964 йилнинг 25 апрелида фирибгарликда айбланиб яна қамалди.

Жорка бу гал ҳам одам бўлмади. Сут билан кирган жон билан чиқар экан. Ўз йўлида давом этаверди. Лекин энди у ниҳоятда эҳтиёткор, «маданий», «шинаванда» бўлиб қолган эди. Тўй-томошаларда аралашиб-қуралашар, ўрни келганда баланд-паст ашулалар ҳам айтиб берар эди.

Жорка неча жойда учиб-қўниб, охири қандайдир йўл билан Тошкент шаҳрининг Чилонзор районидан каттагина шинам секция олди. Кўп ўтмай уни Чилонзорнинг «Қурилиш» маҳалласидаги давлат уйига алмаштирди. Жуда муҳим жойда ишлайдиган масъул кишилардек уйига телефон туширди. Енгил машиналик бўлди. Ана шароит-у, мана шароит!

Жорка «Қурилиш» маҳалласига кўчиб келгач, қўни-қўшниларга ўзини ОБХСС ходими қилиб таништирди. Унинг участка инспектори, милиция старший лейтенанти Муҳаммаджон Орипов билан кўпинча етаклашиб юргани ана шу пайтда жуда қўл келди. «Ҳа, бу ҳам ўртоқ Ориповга ўхшаган орган кишиси экан-да», — дейишарди кўрганлар.

Шу орада «Қурилиш» маҳалласидаги Ж. исмли бир ўқитувчи Чилонзор район ички ишлар бўлимига штатсиз ходимликка қабул қилинди. Қўлига гувоҳнома берилди. Ана шу кундан бошлаб Жорка ўзини ҳалиги ўқитувчига ҳар қачонгидан ҳам яқин тута бошлади.

— Нафи тегиб қолар, — Жорканинг дилида шундай сир бор эди.

Оқ кўнгил муаллим фирибгар Жорканинг мақсади нима эканлигини фаҳмламай у билан ошна бўлиб қолди. Икки ўртада оилавий борди-келдилар бошланди.

Муаллимнинг рафиқаси Тошкент шаҳридаги ошхоналардан бирида бош бухгалтер бўлиб ишлайди.

— Шуни бир бопламасамми! — 27 апрель куни Жорканинг феъли қиш ҳавосидек айнади.

М. опа идорасида ишлаб ўтирган эди, телефон жиринглади.

— Опа, бу ёққа чиқинг. Мен-ман. Эрингизнинг оғайниси Жаҳонгирман...

— Нима гап? Тинчликми?

— Ошхонангизга тегишли кондитер цехини ОБХСС босди. Тезроқ эшик олдига чиқинг. Акс ҳолда, ўзингизга ҳам гап тегиб қолиши мумкин. Материалларни прокурорга топшириб юборишмоқчи.

Содда аёл Жорканинг гапига лақиллаб, эшикка чиқди. Қараса, у ўз машинаси билан кутиб турган экан.

— Қани, чиқинг. Бир жойга борамиз. Маслаҳат ўша ерда бўлади. Эрингиз ҳам кутиб турибди.

М. опа, эримнинг жонажон оғайниси-ку, мени алдармиди, деган хаёл билан «Запорожец»га ўтирди. Ўзини кўпчиликка Жорка деб таништириб юрадиган Жаҳонгир Тўраҳўжаев аёлни тўппа-тўғри Собир Раҳимов районидаги бир уйга олиб келди. Аёл қайси кўз билан кўрсинки, бу нопок жойда на Жаҳонгир айтган ОБХСС ходимлари, на эри бор! Даҳшатли манзара!..

— Ошхонангдаги ўн точкадан ой сари 50 сўмдан олганингда ҳам 500 сўм ундирасан! Қани, беш юзни чўз! — дағдаға қилди Жорка.

— Тур йўқол, беор!!

...М. опа ёвуз бўрининг чангалидан аранг қочиб қутилди. Эндиликда аниқланишича, бу нопок хонадонда жиноий иш устида қўлга тушиб, 20 йил «таълим олиб» қайтган Мансур Зуннунов деган бир шахс хотини Хадича Дадақўзиева билан истиқомат қиларкан. Улар аёлни юпатишга, ҳовридан туширишга ҳаракат қилиб кўришди. Бари бир у Жаҳонгирнинг шериклари сўзларига ҳам кўнмади.

М. опа сингари кўплаб одамларнинг ширин-шакар турмушига оғу солишга ҳаракат қилиб келган ёвуз ниятли шахс, товламачи Жорка яна қўлга олинди. Эндиликда у ўзини бир бечора одам, иккинчи группа меҳнат инвалиди қилиб кўрсатмоқда. Қўлида Чилонзор район социал таъминот бўлими томонидан 1970 йилнинг 1 октябрида берилган 369-сонли гувоҳнома. Ажабо! Баҳайбат бир ҳўкизни даст кўтариб, девордан ошириб улоқтиришга қуввати етадиган Жаҳонгир «шўрлик» қандай қилиб ишга яроқсиз бўлиб қолган экан! Бунга Чилонзор район социал таъминот бўлимидагиларнинг ўзлари ҳам ҳайрон. Негаки, ҳатфалаб «темир дафтарлар»ни титкилашса ҳам Жаҳонгир Тўраҳўжаевнинг номуборак номи топилмаяпти.

Машҳур Ширин отиннинг «антиқа» фарзандлари Жаҳонгир мана шундай шахс. Биз унинг ғаройиб саргузаштларидан бир шингил сўзладик, холос.

Талай йиллардан буён ҳеч қаерда ишламай, кўп анқов одамларни лақиллатиб, ҳатто милиция органларидан ҳам ошна-оғайни орттириб, уларни алдаб, товламачилик растасида жавлон уриб юрган текинхўр Жаҳонгир Тўраҳўжаевнинг «жўшқин фаолияти»га қатъий чек қўйилади, у халқ олдида жавоб беради!

Усмон ЮСУПОВ.

Александр Осипович ГИНЗБУРГ

Ўзбекистон театр жамияти оғир жудоликка учради. Совет саҳнасининг таниқли устаси, Ҳамза номли Ўзбек Давлат академик театрининг бош режиссёри, Ўзбекистон ССР халқ артисти Александр Осипович **Гинзбург** 58 ёшида орамиздан кетди.

А. О. Гинзбургнинг ижоди Ўзбекистон билан чамбарчас боғланган. У республика театр маданиятини ривожлантиришга замонавий ва тарихий-революцион мавзудаги ажойиб спектаклларини саҳналаштиришда ҳам кўпгина актёрлар ва режиссёрларни тарбиялаган педагог сифатида ҳам катта ҳисса қўшди.

А. О. Гинзбург 1950 йилдан то умрининг охиригача, бир неча йил бошқа жойга ишга кетганлигини ҳисобга олмаганда, энг кекса ўзбек театри коллективларидан бирига бадиий раҳбарлик қилиб келди. 1958—1959 йилларда эса Тошкентдаги Горький номли рус академик театрининг бош режиссёри бўлиб ишлади.

А. О. Гинзбург «Ревизор», «Қароқчилар», «Ганг дарёси қизи», «Жазоир — менинг ватаним», «Юлий Цезарь», «Мирзо Улуғбек», «Революция тонги», «Довул» ва бошқа кўпгина ғоявий ва талқини жиҳатдан тийран мазмунга эга бўлган кўпгина спектаклларни саҳналаштирди. Бу спектакллар замонавийлиги билан партиявийлик ва социалистик интернационализм ғояларини тараннум этади.

Партия ва ҳукуматимиз унинг хизматларини юксак тақдирлаб, СССР орден ва медаллари, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқлари билан мукофотлади.

Ажойиб санъаткор, меҳрибон педагог, дилкаш инсон Александр Осипович Гинзбургнинг порлоқ хотираси унинг сафдошлари, дўстлари ва кўпдан-кўп шогирдлари қалбида ҳамиша сақланиб қолади.

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги, Ҳамза номли Ленин орденли ўзбек давлат академик драма театри, Ўзбекистон театр жамияти, маданият ходимлари касаба союзи республика комитети.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 9.25 — ТОШКЕНТ. 9.30 — Янгиликлар. 9.40 — Мультфильм. 10.00 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. 10.30 — Ўқувчилар учун концерт. 11.00 — МОСКВА. 11.05 — Янгиликлар. 11.10 — «Будильник». 11.40 — Совет Армияси ва Флоти жангчилари учун кўрсатув. 12.40 — Қишлоқ хабарлари. 13.30 — Музикали киоска. 14.00 — **Ўртоқ Л. И. Брежневнинг АҚШга визити.** 15.00 — **Дактари** (бадиий фильмнинг 13-серияси). 15.45 — Фильм-концерт. 16.35 — **Киносаёҳатчилар клуби.** 17.35 — ТОШКЕНТ. 17.40 — Мультфильм. 18.00 — Ахборот. 18.20 — Экран хандаси. 19.00 — **Футбол:** «ПАХТАКОР» — «КАЙРАТ». 21.00 — МОСКВА. **Ўртоқ Л. И. Брежневнинг АҚШга визити.** 22.00 — ТОШКЕНТ. «Чашма». ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 17.35 — МОСКВА. 18.00 — **Футбол:** «ДИНАМО» (Москва) — ЦСКА. 19.45 — Бугун — совет ёшлари куни. 21.00 — «Вақт». **Ўртоқ Л. И. Брежневнинг АҚШга визити.** 22.00 — Ёш овозлар. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 16.35 — ФРУНЗЕ КЎРСАТУВЛАРИ.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 24/VI да — **Золушка** (кундузи), **Аида** (кечқурун).

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Бахтли кема командири — «МОСКВА» (жуфт соатларда), «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун), «ЧАЙКА» (кундуз соат 12, 2, кеч соат 6, 8 да).

Ўрнини топган киши — «ДРУЖБА» (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун), «ЧАЙКА» (кундуз соат 4, кеч соат 9.45 минутда), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 11, кундуз соат 3.30, кеч соат 7.30 минутда).

Катта сайр — «ЎЗБЕКИСТОН» (кеч соат 8 да), «СПУТНИК» (кундуз соат 12, 1, кеч соат 8 да).

Салом ва хайр — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Ҳамма гапни айтмабсиз, Ферран — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун), ҲАМЗА номли (эрталаб соат 11, кундуз соат 1, 3 да).

Олтин ўқ (эрталаб соат 10, 11.40), **Сайха** (кундуз соат 1.30, 4, кеч соат 6.40, 9.20 минутда) — НАВОИЙ номли.

Филлар — менинг дўстларим (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Сангам — «КЎКЧА» (кундуз ва кечқурун).

Ромео ва Жульетта — «ДРУЖБА» (кундуз соат 12, 2.30, 5.15, кеч соат 8 да).

Қувғинлик — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 1, 5, кеч соат 9 да).

ЁЗГИ БИНОДА

Отам онам, хизматкор ва мен — «РАКЕТА».

Жавоҳир кўл; Сеними, шошмайтур! — КИРОВ номли.

Бахтли кема командири — «ФЕСТИВАЛЬ».

Қонун қонунлигича қолади — «ХИВА».

ЎЗБЕКИСТОН ССР СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ МИНИСТРЛИГИГА

Министрликнинг республика ахборот ҳисоблаш марказида ишлаш учун

Соғлиқни сақлашда бошқаришнинг автоматлаштирилган системаси проблема лабораториясининг мудири, **«Эпидемиология хизмати», «План-молия ва медицина статистикаси»** подсистемаларининг бўлим мудирлари, медицина ёки техника фанлари кандидати илмий даражаси бўлган ёки соғлиқни сақлашни ташкил этишда бой иш тажрибасига эга бўлган катта ва кичик илмий ходимлар, шунингдек программалаштириш бўйича инженерлар

КЕРАК

Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй — Аҳолини ишга жойлаштириш ва информация бюроси ҳамда район ижроия комитетлари ҳузуридаги инспекторларга учрашилсин.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг телевидение ва радиоэшиттириш Давлат комитети коллективи «Ўзбектелефильм» студиясининг директори Ғ. Расуловга отаси

Турсун РАСУЛОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги республика театр жамияти Ҳамза номли республика давлат академик драма театрининг бош режиссёри Ўзбекистон ССР халқ артисти

Александр Осипович ГИНЗБУРГнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан маълум қиладилар ва марҳумнинг оиласига таъзия билдирадилар.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ◆ ТЕЛЕФОНЛАР

Эълонлар—338142.
коммутатор — 330249 дан 330258 гача.

№ — 147. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Р. 01545.